

Mitä mää sitte teen?

**Perusopetuksen 13–16 v. nuorten ajatuksia Sastamalassa
vuonna 2012 tulevaisuuden mahdollisuuksista**

Teppo Karell

Paul Karlsson

Mari Stenvall

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
syyskuu 2012
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Teppo Karell, Paul Karlsson, Mari Stenvall

Mitä mää sitte teen?

Perusopetuksen 13–16 v. nuorten ajatuksia Sastamalassa
vuonna 2012 tulevaisuuden mahdollisuuksista.

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 47 sivua + 26 liitesivua
syyskuu 2012

Toiminnallinen hanke, jonka tarkoituksena oli tuoda esiin nuorten oma ääni: niitä ajatuksia jotka askarruttavat tässä hetkessä elävää nuorta tulevaisuuden opinnoista, työelämään sijoittumisesta ja oman elämän hallinnasta. Hanke toteutettiin nuorten päivätapahtumana 24.5.2012 Mouhijärven yhteiskoulussa, Sastamalassa.

Tämän kehittämishankkeen toteutuksesta vastasi kolme eri alan opettajaa. Opettajankoulutuksessa olleet Tampereen ammattikorkeakoulun opettajat toivat esille sosiaalialan taidelähtöisen toimintakulttuurin, markkinoinnin ja viestinnän toimintatavat sekä poliisiammattikorkeakoulun toimintakulttuurin. Nämä kolme eri toimintakulttuuria ja -tapaa otettiin mukaan tutkimuksen analyysivaiheessa ja tulosten tarkastelussa.

Tapahtuman aikana nuoria haastateltiin puolistrukturoidun teemahaastattelun ja osallistuvan toimintatutkimuksen tapaan. Tämän lisäksi tilaisuudesta taltioitiin kuva ja videomateriaalia. Haastattelut ja videomateriaali litteroitiin ja analysoitiin.

Hanke oli osa toista samaan tulokseen tähtäävää hanketta, joka toteutui Sastamalassa. Elämänhallinta kuntayhteisössä yhteistoiminta-alueella hankkeessa olivat mukana Tampereen yliopisto, TAMK ja TAOKK.

Opettajankoulutuksen kehittämishankkeen tuloksina saatiin tietoa toteutusajankohdan nuorten ajatuksista sekä malli tämänkaltaisen toiminnan jatkamisesta kohderyhmän parissa. Tällainen malli on siirrettävissä valtakunnan tasolla vastaaviin kuntayhteisön toimintatapoihin.

Asiasanat: perusopetus, nuoret, koulutustarjonta, tulevaisuus

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	KEHITTÄMISHANKKEEN TEKIJÖISTÄ.....	5
	2.1 Yhteistyötahot ja kumppanit.....	8
	2.2 Oppilaitoksen kuvaus	9
	TAPAHTUMAN TAUSTAA JA LÄHTÖKOHTIA	10
3	KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN	14
4	DOKUMENTOINTI	16
6	ANALYYSI	18
	6.1 Statistiikka.....	18
	6.2 Avoimet vastaukset	20
	6.3 Vaihtoehto vastaukset.....	21
	6.3.1 Tiedätkö mitä sinusta tulee isona?	22
	6.3.2 Tarvitaanko nykyisessä koulujärjestelmässä muutosta?	25
	6.3.3 Saatkko koulusta ”hyvät eväät elämään”?	26
	6.3.4 Onko koulussa mukavaa?	28
	6.3.5 Pelottaako tulevaisuus?	29
	6.3.6 Ymmärtävätkö opettajat sinua?	30
	6.4 Videoinnin tuloksia	34
7	TULOKSET	38
	7.1 Siirtovaikutus.....	40
	7.2 Malli.....	41
8	POHDINTA.....	42
	LÄHTEET.....	47
	LIITTEET	48

1 JOHDANTO

Tässä työssä käsitellään perusopetuksen nuorten ajatuksia tulevaisuudesta. Kehittämishanke on Tampereen ammatillisen opettajakorkeakoulun lopputyö, joka toteutettiin Mouhijärven yhteiskoulun yläluokkien oppilaiden kanssa teemallisena toimintana. Toiminnalliseen tilaisuuteen sisältyi yhdessäoloa, musiikkiesityksiä, valokuvanäyttely ja teemalliset haastattelut. Hanke toteutui yhdessä Elämänhallinta Sastamalan kuntayhteisössä – hankkeen kanssa.

Nuoret tekevät tänä päivänä tärkeän valinnan jo yläkoulun aikana. Tulevaisuuden ammattiin johtava opinpolku on moninainen. Valintoja tehdään AMK:n, Yliopiston tai muun sivistävän oppilaitoksen suhteen. Ei siis pelkästään vanha jako ammattikoulu – lukio. Valintoihin vaikuttavat monet tekijät, kuten oman yläkoulun valinnaisaineiden laajuus ja määrä, kotipaikkakunnan jatkokoulutusmahdollisuudet ja yleinen työllisyystilanne.

Nuorten tulevaisuuden ajatukset ja oma aktiivisuus on eräs tutkimuksen teemoista. Miten, missä ja milloin alkaa tulevaisuus? Nuorten oman äänen esilletulo on hankkeen yksi lähtökohta. Toinen tärkeä teema on tämän tutkimuksen tekijöiden ammatillisen kompetenssin tarkastelu. Olemmeko me kasvattajat tietoisia tämän päivän nuorten toiveista ja haaveista? Miten oma ammattiosaaminen kulkee nuorten ajatusten kanssa? Kohtaako kasvatuksellinen näkemys ja koulutustarjonta nuoren tulevaisuuden ja millä tavoin?

Mitä kaikkea nuorten tulee osata? Muuttuva maailma ja elinikäinen oppiminen ovat tuttuja fraaseja. Koulut saavat näistä fraaseista uskottavuutta ja myös ulospääsytien tulevaisuudessa, jos koulun pedagogiset arvaukset menevätkin pieleen. (Kontturi 2009.) Nykykoulun tulee antaa työkalut, valmiudet nuorille tuntemattomaan tulevaisuuteen. On opetettava innokkuutta, avoimuutta, haasteisiin vastaamiskykyä, vastuunottokykyä, töiden loppuunsaattamista ja kykyä selviytyä. Kovia tavoitteita, joita päivitetään tarpeen mukaan. (Kontturi 2009.) Onneksi tulevaisuus ei tule yhdessä yössä.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN TEKIJÖISTÄ

Opettajankoulutukseen hakeutuneet opiskelijat tulevat usein eri aloilta. Tähän tutkimukseen muotoutui kolmen opiskelijan ryhmä, jossa ammattialoja yhdisti opettajuus Tampereen ammattikorkeakoulussa. Opetusalat poikkesivat toisistaan opetuskäytäntöjen myötä, oppilasaines oli ikäjakaumaltaan samankaltainen. Sosiaalialan taidelähtöiset toimintatavat, markkinointi ja viestintä sekä poliisiammattikorkeakoulu voidaan yhdistää vuorovaikutuksen korostamisella ja sosiaalisten taitojen oppimisen tärkeydellä. Muut toiminnot ovat oman alan erikoispiirteitä. Tutkimuksen kohderyhmä eli yläkoulun 7. – 9. luokkalaiset eivät kuuluneet ammattikorkeakoulun opettajien varsinaiseen opetuskenttään, yhtä ryhmän jäsentä lukuun ottamatta. Teimme itsestämme reflektion peruskoulun oppilasainesta ja koulukäytäntöä ajatellen, ennen tapahtuman järjestämistä. Tapahtuman kohderyhmän tuntemus oli tutkijoiden kesken melko erilainen.

Teppo:

Olen tehnyt erilaisia opettajan sijaisuuksia useissa eri kouluissa ja lähes kaikilla luokka-asteilla. Sosiaalikasvattajan ammattini kautta olen työskennellyt erilaisten erityisryhmien kanssa kuten esimerkiksi päihde-, mielenterveys- ja ennaltaehkäisevän nuorisotyön parissa. Tämän kehittämishankkeen kannalta tapahtuman kohderyhmä on minulle tuttu sekä omien lasten, että opettajantyöni kautta. Sosionomin ja musiikkiterapeutin koulutuksestani on ollut hyötyä alati kasvavan integraation läsnäolosta koululuokissa. Opettajan rooli on monipuolistunut koko ajan enemmän ja enemmän. Tämä kehittämishanke on etukäteen mielenkiintoinen jo pelkästään oman oppimisen kannalta.

Paul:

Olen toista vuotta kriminaalitekniikan opettajana Tampereella Poliisiammattikorkeakoulussa. Tällä hetkellä suoritan Tampereen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa opettajan pedagogisia opintoja ja niitä opintoja on vuosi takanapäin. Opintojen myötä olen päässyt keskittymään ja syventymään opettajuuteeni ja opettajan työhön entistä paremmin. Ohjaa-

van opettajan antama palaute pitämistäni tunneista on ollut rakentavaa ja hyödyllistä.

Vuosittain poliisiammattikorkeakoulussa opiskelee noin tuhat tutkinto-opiskelijaa. Lähiopetuksessa on viikoittain noin 250 oppilasta, mutta määrä riippuu ja vaihtelee kurssien ja opintojen vaiheen mukaan. Myös minulla vaihtelee oppilaiden määrä eri viikkoina vastaavalla tavalla. Pääosin opetan poliisin perustutkintokoulutuksen puolella opiskeleville, mutta minulla on myös jonkin verran opetusta poliisin alipääallystötutkinnon puolella sekä poliisin ammatillisen täydennyskoulutuksen puolella. Eli olen tekemisissä tällä hetkellä suurimmalta osin nuorten aikuisten kanssa.

Ennen opettajaksi ryhtymistä työskentelin poliisina 20 vuotta. Aloitin työurani Helsingissä järjestyspoliisissa eli partioautossa erilaisia hälytystehtäviä ajaen. Sen jälkeen siirryin rikostutkinnan puolelle ja tutkin erilaisia omaisuusrikoksia. Sieltä siirryin Jyväskylään, missä jatkoin rikostutkinnan puolella tutkien omaisuusrikoksia, liikenne rikoksia sekä myöhemmin väkivaltarikoksia. Tutkinnan jälkeen menin takaisin kentälle, missä toimin ns. kenttätutkintapartiossa. Tehtäväni oli käydä erilaisilla tapahtumapaikoilla suorittamassa paikkatutkintaa kuten murtopaikoilla, vahingontekopaikoilla, erilaisilla kuolemantapauspaikoilla ja pahoinpitelypaikoilla. Osan tästä ajasta toimin ns. lähipoliisina ja silloin tehtäviini kuului oman työni ohella yhden asuinalueen aluepoliisina toimiminen. Käytännössä työnkuvani muovautui sellaiseksi, että alueella suorittamani satunnaisen partioinnin lisäksi kirjoitin alueen ilmaisjakelulehteen "Poliisin Palstaa". Kävin myös alueen kouluilla tarpeen mukaan. Alue oli uusi voimakkaasti ja nopeasti kasvava ja näin myös kasvukivuista kärsivä. Jouduinkin käymään usein yläasteen koululla selvittämässä yläasteikäisten nuorten erilaisia konfliktitilanteita. Usein niihin liittyi myös ulkomaalaistaustaisia nuoria. Tilanteet olivat todella haasteellisia, koska niihin liittyi kasvavan nuoren ongelmia, vanhempien erilaisia ongelmia ja sosiaalisia taustoja, maahanmuuttajien ongelmia sekä sitten vielä koulun ongelmat. Välillä oli todella vaikeaa saada kaikki osapuolet ymmärtämään asioita ja toisiaan. Aikaisemmalta koulutukseltani olen markkinointimerkonomi. Olen toiminut myös kerhohjaajana alle 10-vuotiaille lapsille.

Mari:

Päinvastoin kuin Paulilla ja Tepolla, minulle ei ole pitkäaikaista saatikka laajaa kokemusta nuorten parissa toimimisesta. Tämä tarkoittaakin sitä, että minulla on hyvin erilainen lähestymistapa (ymmärtäminen?) nuoriin. Omasta mielestäni olen avoimin mielin liikkeellä. Kuuntelen nuoria ja hämmästelen Paulin kertomuksia kokemuksistaan.

Toimin Tampereen ammattikorkeakoulun markkinoinnin ja viestinnän lehtorina. Oppilaani koostuvat pääasiassa reilut parikymppisistä nuorista, joten olikin antoisaa tutustua yläkoululaisten ajatusmaailmaan – juuri tähän ”maailmasta” suurin osa TAMKissa aloittavista nuorista tulee meille opiskelemaan.

Oman toiminnan tarkastelu toimi esiymmärryksenä ennen tapahtuman järjestämisestä. Itsensä tunteminen ja itsensä kanssa keskusteleminen luo dialogisuuden ja taidon käyttää sitä. Itsetuntemus ja itsearvostus rakentuvat kokemusten ja muistojen pohdinnan, tulkinnan ja niiden merkityksen arvioinnin pohjalta. (Nissilä 2007). ”Opettajan ammatillisen minäkuvan ydin on tavoitteiden ja arvojen järjestelmä, jonka yksilö on kehittänyt voidakseen tehdä päätöksiä vaikeissa tilanteissa”, kertoo Nissilä kirjassa Ammattikasvatuksen soihdunkantoa.

2.1 Yhteistyötahot ja kumppanit

Tapahtuman toteutumisessa oli monensuuntaista synergiaa. Tämän hankkeen alkuidean aikoihin käynnistyi myös samaan aikaan Elämönhallinta Sastamalan kuntayhteisössä hanke. Nämä toisistaan tietämättömät hankkeet yhdistyivät Teppo Karellin kerrottua Raija Yliniemelle (TAMK/sosiaaliala, sosiaalisen pedagogiikan vastuuopettaja) omasta visiostaan kehittämishankkeen osalta. Raija oli mukana elämönhallintahankkeessa ja ensimmäisen hanketapaamisen jälkeen huomattiin, että opettajakorkeakoulun kehittämishanke soveltuu yhteistyönä Tamkin ja Tampereen Yliopiston hankkeeseen. Molemmissa hankkeissa oli yhtenä tavoitteena saada nuorten ääni kuuluviin ja luoda mahdollisesti uusia toimintatapoja elämönhallinnan eri alueille. Kohderyhmänä olivat perheet, lapset ja nuoret.

Elämönhallinta-hanke toteutetaan Sotesin yhteistoiminta-alueella Sastamalassa, Punkalaitumella ja Kiikoisissa ajalla 1.11.2011–31.12.2012. Hankkeen tavoitteena on selvittää, miten kunnassa voidaan lisätä kuntalaisten elämönhallintaa. Käytännön tavoitteena on kehittää uusia toimintamuotoja, hyviä käytäntöjä, henkilöstön osaamista ja uudenlaista johtamista kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Pyritään lisäämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla välineitä arjessa toimimiseen, jotta omaehtoinen terveyden huomioiminen kulki valinnoissa mukana. Hankkeen yhteydessä toteutetaan lisäksi terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetty hyvinvointikertomustyö. Hyvinvointikertomus antaa monipuolista tietoa kuntalaisten hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä. Näin kunnan eri toimia pystytään paremmin suuntaamaan terveyttä edistävään suuntaan. Hanke toteutetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun sekä kuntien eri toimialojen kanssa. (www.sastamalankaupunki.fi, luettu 16.11.2011.)

Tämän opinnäytetyön kehittämishankkeen tekijöiden lisäksi toiminnallisessa tapahtumassa olivat mukana Tampereen ammattikorkeakoulusta terveystieteen opiskelijat Sanna Myren ja Erika Kivero-Lehtinen heidän opettajansa Eija Piikkilän kanssa sekä edellä mainittu sosiaalisen pedagogiikan opettaja Raija Yliniemi. Sastamalan elämönhallinta kuntayhteisössä hankkeen puolesta mukana ta-

pahtumassa oli Tamkin projektikoordinaattori Sanna Lehtokannas. Poliisiammattikorkeakoulusta paikalla oli opettaja Seppo Janhonen.

Tähän toimintatapaan, jossa tapahtumaan osallistui kohdekoulun omien opettajien lisäksi myös ulkopuolisia toimijoita, päädyttiin TAOKK kehittämishankeen tavoitteisiin kuuluvien kolmen kriteerin perusteella; 1) Yhteistyön ja työyhteisöjen kehittymisen perusteella 2) Työelämän kehittämisen perusteella ja 3) Oman työn ja ammattialan kehittämisen perusteella.

2.2 Oppilaitoksen kuvaus

Tapahtuman kohdekoulu sijaitsee Sastamalassa, Mouhijärvellä. Mouhijärven yhteiskoulu on 230 oppilaan yhteiskoulu. Luokka-asteet ovat 5-6, yläkoulun 7-9 luokat sekä lukio. Alaluokkia on kaksi sarjaa kutakin, seitsemäsluokkalaisia neljä sarjaa (a, b, c, d) ja kahdeksas sekä yhdeksäsluokkalaisia kolme sarjaa. Oppilaat tulevat lähistön alakouluista yhteiskoulun viidennelle luokalle, josta he jatkavat samassa koulurakennuksessa yläkoulun opinnot päätökseen. Lukioon siirtyy osa oppilaista jokaiselta päättävältä yhdeksänneltä luokalta ja osa oppilaista suuntautuu ammatillisiin opintoihin. Koulu on tyypillinen maaseutukoulu. Lähimmät kasvukeskukset ovat Tampere ympäristökuntineen ja lännessä Pori-Turku.

TAPAHTUMAN TAUSTAA JA LÄHTÖKOHTIA

Mitä mää sitte teen? -teemapäivän aihetta lähestyimme kolmen eri alan opettajan ammattitaitoon kuuluvan osaamisen lisäksi alan kirjallisuudesta löytyvien esimerkkien ja vinkkien avulla. Koska me kaikki kolme opiskelemme opettajiksi ja opettajuutta, tässä kirjallisuuskatsauksessa pohditaan esimerkiksi esiintymiseen liittyvää pedagogiikkaa ja puhuttua esitystä opetuksen keinona.

Sosiaalinen vuorovaikutus (social interaction) on ihmisten välistä toimintaa erilaisissa ympäristöissä. Erilaiset sosiaaliset ärsykkeet kasvattavat ja kehittävät meitä ihmisinä, yhteisömmä jäseninä. Meidän kehittymistä yhteiskunnan jäseneksi, myös sosiaalisten taitojen osalta, kutsutaan sosialisatioprosessiksi. Se on siis prosessinomaista kasvua ja kehitystä yhteiskuntamme jäseneksi ja sen prosessin aikana opimme arvot, normit, rooleihin kohdistuvat odotukset ja tavat sekä käyttämään esineitä että suhtautumaan luontoon. Eli opimme tärkeimmät ajattelun ja toiminnan tavat. Tämä prosessi alkaa itse asiassa heti meidän syntytyämme ja kestää läpi koko elämämme. Tämä prosessi siis sisältää kasvatusta, mikä tapahtuu sekä tietoisin pyrkimyksin että tiedostamatta. Vuorovaikutustaidoilla ja sosiaalisilla taidoilla on suuri merkitys kuinka me kehitymme ja minkälaiseksi me kehitymme omassa yhteiskunnassamme, omassa yhteisössämmä. (Kauppila 2005, 19.)

Petteri Kankkunen (2012), kommunikaatiokouluttaja, jakaa vinkkejä, analyysejä, näkemyksiä ja tekniikoita, joilla voi kehittyä paremmaksi esiintyjäksi ja tehokkaammaksi kommunikoijaksi. Kankkunen on sanonut "Kun kuulijasi tykkäävät sinusta, he myös luottavat sinuun" sekä "vasta kun itse olet liekeissä, voi saada muutkin syttymään asiallesi". (Kankkunen 2012, prese.wordpress.com.) Koska kysymyksessä oli toiminnallinen tapahtuma ja suora kontakti nuoriin, haastattelijan esiintymisellä ja olemuksella on suuri merkitys, kuinka hän saa nuoren osallistumaan keskusteluun. Nämä Kankkusen ajatukset on helposti todettavissa olevia asioita. Totesimme suunnitteluvaiheessa, että näitä asioita olemme jo aikaisemmin työssämme kokeneet ja havainneet. Ne on otettava huomioon myös tämän tapahtuman suunnittelussa parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi. Kankkunen (2012) kehottaa kertomaan asiasta tai aiheesta korkeintaan kaksi

esimerkkiä eli tunteisiin ja luovuuteen vetoavan sekä järkeen ja logiikkaan vetoavan. Näin kommunikointi on tehokkaampaa.

Tunnin tai tilaisuuden aloituksessa kannattaa kiinnittää huomiota kontaktin luomiseen. Hyvä aloitus saa osallistujien mielenkiinnon heräämään, ja opettaja on onnistunut luomaan itsestään positiivisen kuvan. Sen jälkeen voidaan siirtyä itse aiheen esittelyyn. Yleisön vastaanottavuuden virittäminen voi alkaa jo siinä vaiheessa kun he tulevat opetustilaan sisään. Kun kontakti on luotu ja aihe esitelty, voidaan esim. esittää provosoiva kysymys, jolla saadaan opetettavien mielenkiinto kohdistumaan asiaan. Motivoinnin kannalta on tärkeätä, että opiskelijalle tehdään selväksi jo kurssin alussa kokonaiskuva kurssin aihepiiristä ja sen suhteista muuhun kokonaisuuteen, kuten jatkokursseihin tai työelämän tarpeisiin. (Marckwort 1999, 51–52.)

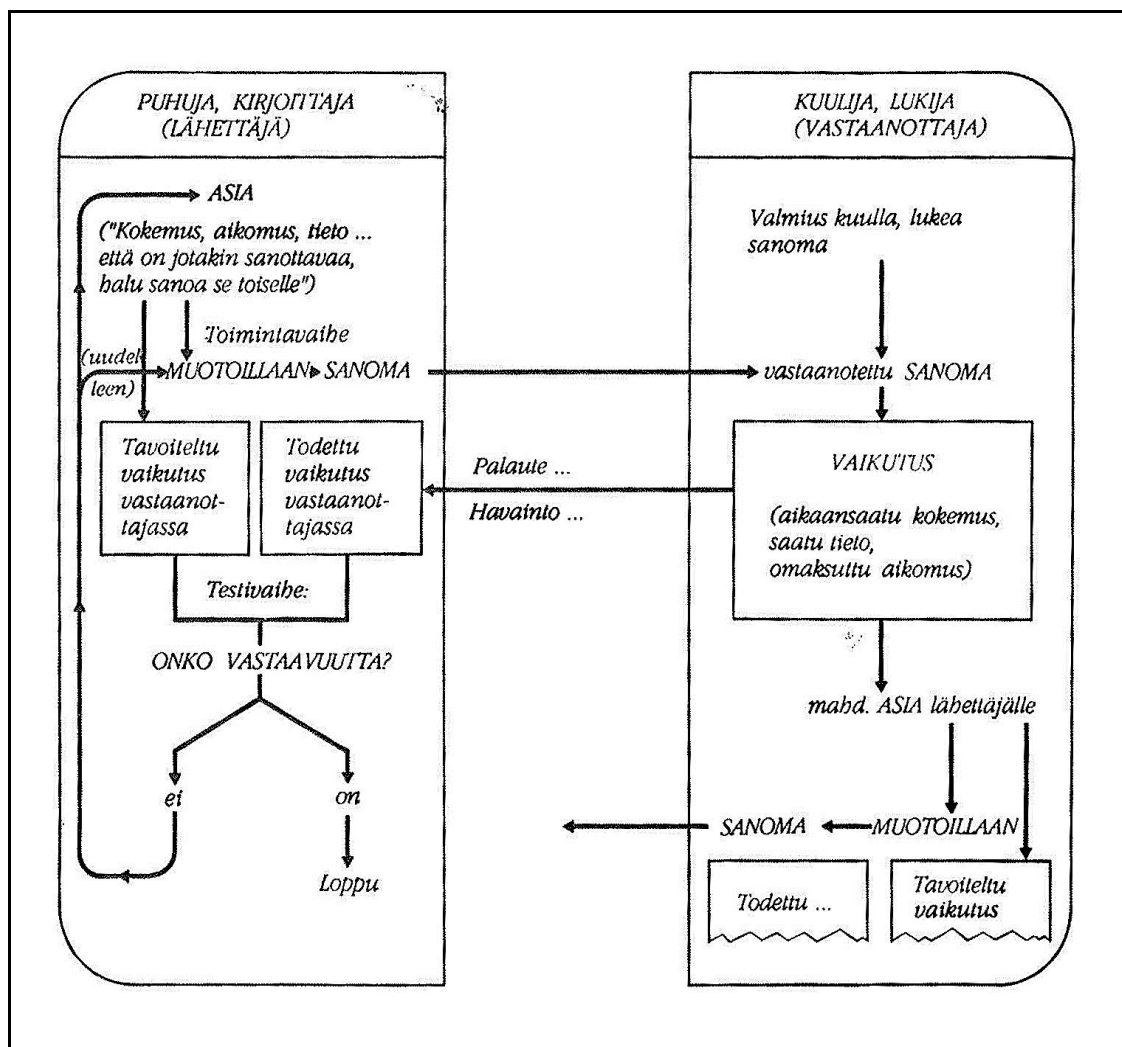
Konkreettisten ja vaihtelevien keinojen avulla, esim. kuvilla, musiikilla tai oppilaiden ryhmätöillä, saadaan oma ajattelu heräämään. Kuvat, musiikki, liikkuminen ovat avaimia huomion kiinnittämiseen, mielialan luomiseen, aktiivisuuden syöttämiseen ja tätä kautta herää oppilaan oma ajattelu. Myös keskustelut ja ryhmätyöt toimivat hyvin ja niissähän opiskelijat joutuvat ajattelemaan jo yhteisön paineenkin vuoksi. Jokaiseen hyvään oppimiskokemukseen liittyy paljon verbaalisia virikkeitä, paljon musiikkia ja paljon nähtävää, mutta todella hyvät opettajat varmistavat, että se sisältää myös paljon toimintaa, osallistumista ja liikkumista. Vaikka oppilaat oppisivat parhaiten visuaalisesti, jokainen omaksuu tietoja myös tekemällä (Dryden & Vos 2002, 317). Tämän toiminnallisen tapahtuman suunnittelussa otimmekin kulmakiviksi keskustelut nuorten kanssa, valokuvanäyttelyn sekä musiikkiesitykset.

Aeblin (1991) mukaan aloittelevalle opettajalle voidaan antaa ohjeeksi katsoa oppilaita silmiin. Hänen ei pidä arastella eikä liioin pelätä sitä, että opettajaan kohdistetut monet silmäparit saavat hänet hämilleen. Yhtä lailla kuin hänellä on mahdollista katsoa yhtä keskustelukumppania silmiin, hän voi kertoessaan katsoa oppilaitaan. Hänen tulee hakea henkistä kontaktia luokkaan, eikä hän saa kokonaan uppoutua opettamaansa ainekseen. Perussääntö Aeblin mukaan on, että opettajan tulee aina varata osa tarkkaavaisuudestaan luokan havainnoimiseen. (Aeblin 1991, 57.)

Yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Kulunut hokema, mutta kuvastaa hyvin tilannetta, kun kuvaa on käytetty oikein eli mietitty milloin se kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, milloin se on korvaamaton ja milloin vain heikko korvike sanoille. Vaikkei kuvilla saavutettaisi taiteellisia arvostettavia tuloksia, kuvat ovat silti keskustelun, vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä ilmaisuvomaisia. (Vuorinen 2001,149.)

Myös musiikki on informaation välittämiskeino. Sillä on helppo ilmaista vahvoja tunteita kuten vihaa, antautumista, ristiriitaa, lepoa ja rauhaa. Se on kaikille yhteinen ilmaisun kieli kuten puhuminen ja piirtäminenkin. Musiikki tuo mieleen sanoja, värejä, tunteita, kuvia, kokemuksia. (Vuorinen 2001, 167–168.)

Aeblin (1991, 167) mukaan ratkaiseva seikka tässä on, että puhuja ei lähetä kuulijalleen sanomaansa kuten pullopostia ja vain toivo, että joskus ja jotenkin sanoma tekisi tehtävänsä. Sen sijaan puhujan tulee tarkkailla, miten sanoma vaikuttaa kuulijaan. Palaute voi tulla välittömästi, seuraavan tapaamisen yhteydessä tai kirjallisena vastauksena. Aeblin mukaan puhuja ei saa jättää asiaa vielä tähänkään vaiheeseen. Puhujan tulee vertailla tavoiteltua ja havaittua vaikutusta keskenään ja todeta, vastaavatko ne toisiaan. Jos vastaavat, on kommunikaatiotoiminta päättynyt, jos eivät, puhuja tekee uuden yrityksen. Silloin hän muotoilee sanoman uudelleen, selkeämmin ja kierros alkaa alusta.

Kuva 1. Suullisen tai kirjallisen kommunikaatio toimintana (Aebli 1991, 166)

Aeblin kuvaama kommunikaation malli muistuttaa säätöpiiriä (kuva 1). Ratkaiseva seikka siinä on Aeblin mukaan palautesilmukka ja tavoitellun ja havaitun vaikutuksen vertailuoperaatio. Aikataulun rakentamiseen kiinnitimme erityistä huomiota. Halusimme mahdollisuuden sanoman muuttamiseen, mahdollisuuden reagoida palautteeseen.

3 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

Kohderyhmäksi valikoituivat yläkoulun nuoret seuraavin kriteerein: Tämän päivän koulujärjestelmässä oppilaalta kysytään jo alakoulun viidenneltä luokalta alkaen tulevaisuuden valinnoista. Lapsen tulisi osata vastata muun muassa kielten valinnaisuuden vaikutuksiin jatko-opinnoissa jo 11-vuotiaana. Yläkoulun aikana valinnat laajentuvat ja viimeistään yhdeksännen luokan keväällä toisen asteen yhteisvalinnoissa ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin menevillä nuorilla tulisi olla käsitys myös näiden koulujen jälkeen olevista koulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta. Tämä perusopetuksen toimintatapa heijastuu myös ammattikorkeakouluihin hakeutumiseen myöhemmällä iällä. Jotta ammattikorkeakoulujen toimintatapaa voisi kehittää, on hyvä tietää ja tuntee tämän päivän nuori valintojensa alkutaipaleella. Hankkeen toteutuminen ja kohderyhmän löytäminen sopivat yhteen tämän hankkeen kanssa toteutuvan elämänhallintahankkeen kanssa.

Nuoren elämässä on monia nivelvaiheita, joiden tarkastelu on opettajan ammatillisen kehittymisen kannalta tärkeää. Tämä kehittämishanke antaa ammattikorkeakoulussa toimivan opettajan työhön lisätietoa hankkeessa mukana olevasta kohderyhmästä. Kohderyhmän oletettu ammattikorkeakouluun siirtymisen nivelvaihe on 3-5 vuoden päässä tästä tapahtumasta.

Kehittämishankkeessa tähdättiin empiriaan ja nuorten omien ajatusten esille tuomiseen. Hankkeen keskeisinä kysymyksinä olivat:

1. Onko tässä ajassa jotain sellaista, mitä kasvattajina ja opettajina emme nuorista tiedä?
2. Mitä nuoret haluavat tai toivovat tulevaisuuden opinnoiltaan?

Toiminnallisen tapahtuman taustatekijöinä ovat nuorten omat valinnat ja ajatukset tässä ajassa ja näiden valintojen sekä ajatusten esiin tuominen. Hankkeen analyysivaiheen tulkintaan tulevat saturaatiota ja validiteettia helpottamaan monelta eri katsonta- ja toimintatavalta sekä opetuksen- ja oppimisen kulttuurilta paikan päälle kutsutut kasvatusalan ammattilaiset sekä AMK opiskelijat. Tilai-

suuteen osallistuvalla nuorella on tällä menettelytavalla mahdollisuus valita monesta eri toimijasta mieluisin keskustelukumppani. Myös sukupuolen osalta on mahdollisuus valita haluaako keskustella naisen vai miehen kanssa.

Kuva 2. Itse täytettävät lomakkeet odottamassa oppilaita

Tapahtuman aikana nuoria haastateltiin puolistrukturoidun teemahaastattelun ja osallistuvan toimintatutkimuksen tapaan. Nuorten kanssa keskustelijoina toimivat ennalta sovitun haastattelurungon avulla hankkeen tekijät, heidän mukanaan tuomat opiskelijat ja oman opetusalanensa opettajakollegat. Tällaisen osallistuvan toimintatutkimuksen tapahtumasta saatu informaatio taltioitiin tapahtumassa ja välittömästi sen jälkeen. Tämän lisäksi tilaisuudessa oli ”vapaan sanan” videonurkkaus, jossa nuoret kävivät kertomassa tähän teemaan liittyviä terveisiä.

Tapahtuma toteutui koulun liikuntasalissa klo 9:00 alkavalla tunnilla ja oli kestoltaan 45 minuuttia. Kaikki esitykset, musiikki- ja tanssinumerot, valokuvanäytteen katselut ja haastattelut videointeineen saatiin mahtumaan normaalin oppitunnin ajalle. Oppilaat jatkoivat tapahtuman jälkeen työjärjestyksen mukaan koulutyötä normaalisti. Hankkeessa mukana olleet aikuiset siirtyivät välittömästi tapahtuman jälkeen palautekeskusteluun koulun musiikkiluokkaan.

4 DOKUMENTOINTI

Kuva 3. Tilaisuuden avaus

Kuva 4. Yläkoulun oppilaita odottamassa

Kuva 5. Haastattelut käynnissä

Kuva 6. Sivillipukuinen poliisi

Kuva 7. Virkapukuinen poliisi

Kuva 8. "Et sää voi olla jepari..."

Valokuvan käyttäminen tämän kaltaisissa tutkimuksissa on kaksijakoista. Kuvan informaatio antaa kohderyhmästä ajantasaisen käsityksen, pukeutumisineen ja asentoineen. Haastattelutilanteen selkeät ryhmien muotoutumiset sekä mahdollinen sukupuolijakauma haastattelijoiden kesken on myös nähtävissä. Kuvien ei ole tarkoitus olla henkilöä loukkaavaa, eikä liitettävissä muuhun asiayhteyteen.

Kokokuvan antama informaatio on laaja. Kuvassa esiintyvien asemat ja asennot kertovat omaa kieltään. Miljöö tai skenaariorissa esiinnyttäen antaa myös informaatiota tapahtuneesta. (Hietala, 1993). Tälle tapahtumalle luontevin paikka oli koulun juhlasali, joka on riittävän iso usealle osallistujalle ja samalla väljä tilaisuuden luonteen huomioon ottaen.

Kyselykaavake (Liite 1) toimi paperiversiona kirjallisen dokumentaation välineenä. Kaavaketta/lomaketta pystyi täyttämään kahdella tavalla: itsenäisesti tai aikuisen läsnä ollessa ja haastattelemana.

Videointiin päädyttiin aineistonkeruumenetelmänä kyselylomakkeiden lisänä, että saataisiin mahdollisesti lisäinformaatiota. Omin sanoin kerrottu ja kuvassa tapahtuva toiminta voidaan analysoida monin tavoin. Kaikki kuvassa tapahtuva ääni voidaan litteroida, henkilön käyttämä kehonkieli asettaa tarkasteltavaksi, kuvan ulkopuolelta tulevat ärsykkeet ottaa huomioon ja lisäksi kuvaajan ja/tai haastattelijan vuorovaikutuksen merkitys voidaan purkaa vastauksissa auki.

6 ANALYYSI

Tässä ammatillisen opettajankoulutuksen kehittämishankkeessa järjestimme toiminnallisen tapahtuman, missä haastattelimme nuoria ja teimme havaintoja. Tarkoituksena oli selvittää onko tässä ajassa jotain sellaista mitä kasvattajina ja opettajina emme nuorista tiedä sekä mitä nuoret haluavat ja toivovat tulevaisuuden opinnoilta. Materiaalia keräsimme havainnoimalla ja kyselemällä itse, paikalla oli videonurkkaus missä oppilailla oli mahdollisuus kertoa itse tuntojaan videokameralle ja kolmantena välineenä oli kyselylomake. Kyselylomakkeesta saadun aineiston esittämiseen ja kuvailuun liittyen pohdimme mitä tilastollisia menetelmiä meillä on. Päädyimme siihen, että katsomme jakaumataulukoita ja ristiintaulukointia. Kyselylomakkeesta saatu raakadata syötettiin IBM SPSS Data Editor -ohjelmaan, jolla aineiston analysointi suoritettiin. SPSS on monipuolinen ja helppokäyttöinen ohjelma tilastoaineistojen analysointiin. Se on yksi meidän käytetyimmistä tilastoanalysointiohjelmistoista, niin Suomen korkeakouluissa ja yliopistoissa kuin maailmallakin. Tässä työssä esitetyt taulukot ja grafiikat tehtiin myös tätä ohjelmaa käyttäen.

6.1 Statistiikka

Itse täytetyt lomakkeet:
yhteensä 13 vastausta

tyttö = 3, poika = 5

ei merkintää = 5

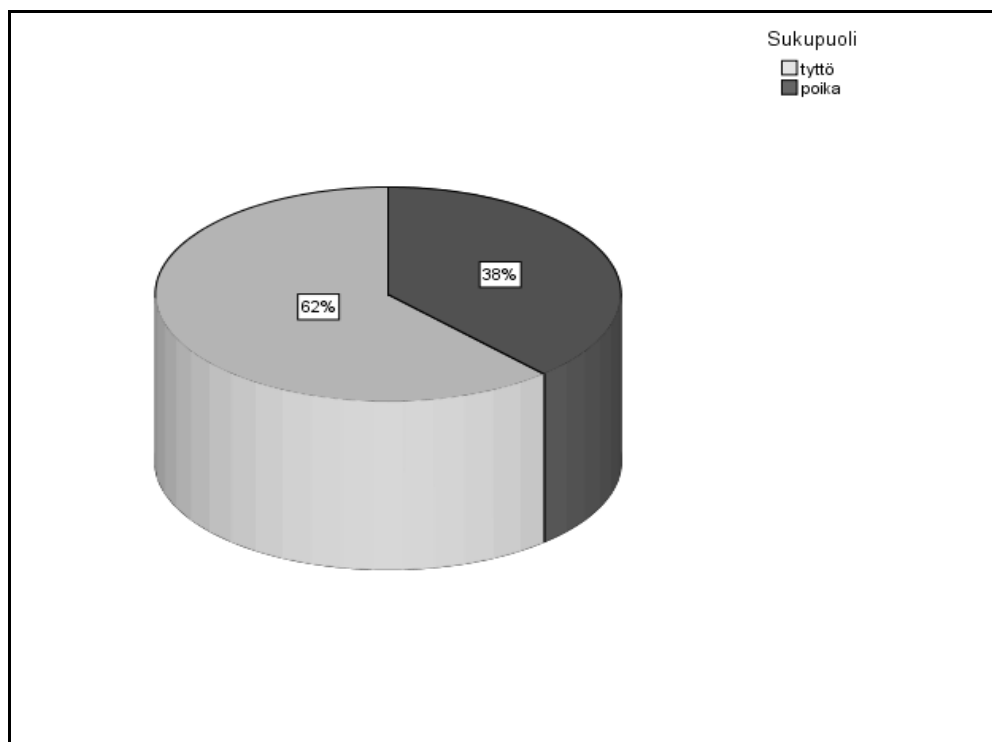
ikäjakauma:

16v = 4, 15 v = 9

Haastattelulomakkeet:
yhteensä 39 vastausta

tyttö = 26 kpl, poika = 13 kpl

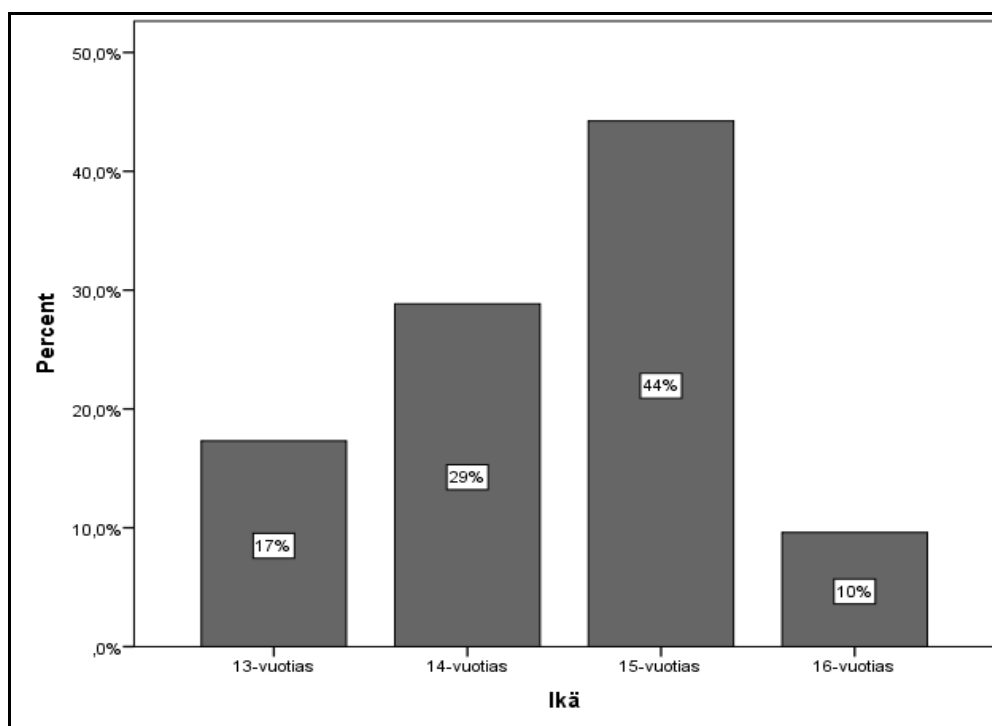
ikäjakauma: 16 = 1 kpl, 15 = 14 kpl, 14 = 15 kpl, 13 = 9 kpl

Kuva 9. Vastaajien sukupuolijakauma

Tarkasteltaessa vastaajien sukupuolijakaumaa todettiin, että 62 % oli tyttöjä.

Vastaajia oli yhteensä 52 kpl ja 5:een ei ole kirjattu sukupuolta ollenkaan.

Kuva 10. Vastaajien ikäjakauma

Tarkasteltaessa ikäjakaumaa, todettiin että suurin vastaajaryhmä oli 15-vuotiaat.

6.2 Avoimet vastaukset

Yhdeksäs -luokkalaiset tekivät pääsääntöisesti lomakkeen itse ja jalkautuivat vasta sitten saliin. Muut vastasivat kyselyyn salissa.

Avoim kysymys:

Mitä toivot tulevaisuuden koululta?

Itse täytetyt lomakkeet:

avoimia vastauksia 7 kpl, tyhjiä 6 kpl

16 v poika: parempaa ruokaa ja parempaa ilmapiiriä

16 v poika: Uudenlaisia opetusmenetelmiä ja aikatauluja. Enemmän käytännönläheisyyttä.

15 v poika: Hyvää opiskelumahdollisuutta.

15 v poika: Hyvää ruokaa.

15 v poika: Paremmat koulutusmahdollisuudet.

15 v tyttö: Että se lakkautetaan

15 v sukupuoli ei tiedossa: Hyvää ruokaa.

Haastateltujen lomakkeet:

avoimia vastauksia 15 kpl, tyhjiä 24

15 v tyttö: lyhyemmät päivät, pidemmät välitunnit.

15 v tyttö: Tasaiset lukujärjestykset, ei liian myöhäinen aloitusaika, parempaa ruokaa

15 v tyttö: Ei ruotsia enää.

16 v tyttö: Lyhyitä päiviä.

13 v tyttö: Opettajat kärsivällisempiä

13 v tyttö: Parempaa ruokaa

13 v tyttö: Parempaa ruokaa

13 v tyttö: Parempaa ruokaa

13 v tyttö: Ei mitään!

14 v tyttö: Ei mitään!

14 v tyttö: Opettajille kärsivällisyyttä, opet vois hymyillä!

14 v tyttö: Oppilaat tulisivat paremmin toimeen keskenänsä -> asenne kuntoon

14 v poika: Vähemmän kiusaamista.

14 v tyttö: Kouluaineisiin enemmän valinnanvaraa. Koulu alkaa aiemmin -> enemmän vapaa-aikaa

14 v tyttö: Lisää kavereita, parempaa opetusta (jotkut opettajat ei hallitse oppilaita)

6.3 Vaihtoehto vastaukset

Haastattelulomake laadittiin kuuden kysymyksen laajuisena, joissa vastaukset olivat joko *kyllä* tai *ei*-vaihtoehtoja. Neljässä lomakkeessa oli vastaaja laittanut rastin kyllä ja ei vaihtoehtojen väliin itse täytetyissä lomakkeissa.

1. Tiedätkö mitä sinusta tulee isona?

Itse täytetyt lomakkeet:	8 kyllä	5 ei
Haastattelijan tekemät:	13 kyllä	26 ei

2. Tarvitaanko nykyisessä koulujärjestelmässä muutosta?

Itse täytetyt lomakkeet:	12 kyllä	1 ei
Haastattelijan tekemät:	17 kyllä	22 ei

3. Saatko koulusta "hyvät eväät elämään"?

Itse täytetyt lomakkeet:	5 kyllä	6 ei	2 rastia keskellä
Haastattelijan tekemät:	27 kyllä	11 ei	1 tyhjä

4. Onko koulussa mukavaa?

Itse täytetyt lomakkeet:	3 kyllä	10 ei
Haastattelijan tekemät:	32 kyllä	7 ei

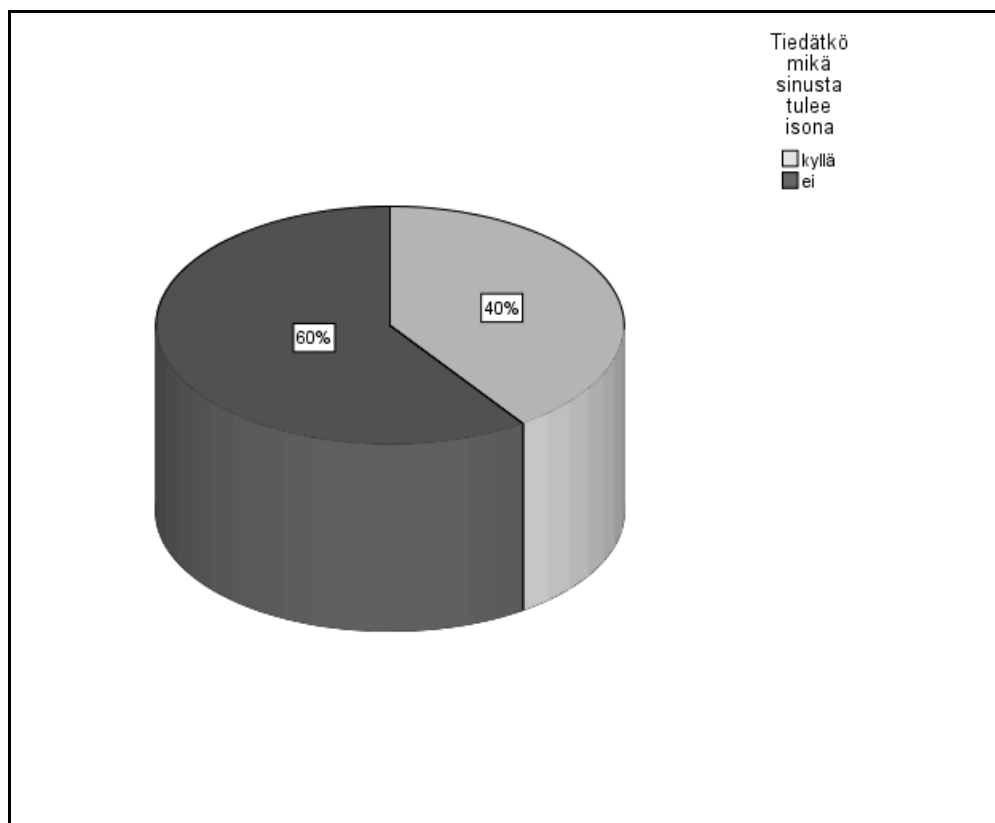
5. Pelottaako tulevaisuus?

Itse täytetyt lomakkeet:	2 kyllä	10 ei	1 keskellä
Haastattelijan tekemät:	7 kyllä	32 ei	

6. Ymmärtävätkö opettajat sinua?

Itse täytetyt lomakkeet:	4 kyllä	8 ei	1 keskellä
Haastattelijan tekemät:	25 kyllä	11 ei	3 keskellä

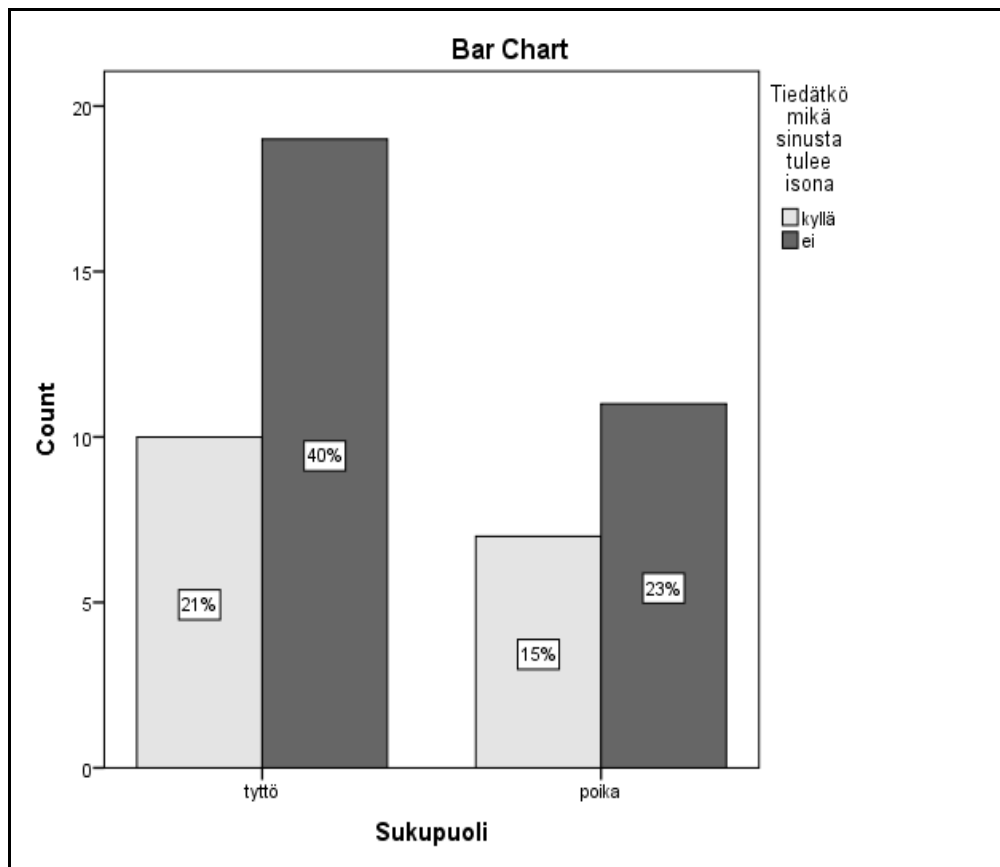
6.3.1 Tiedätkö mitä sinusta tulee isona?

Kuva 11. Tietämys siitä, mikä minusta tulee isona.

Tarkasteltaessa vastaajien käsitystä siitä, tietääkö hän mitä hänestä tulee isona, 40 % tiesi. Loput eli 60 prosenttia 13 - 16 vuotiaista vastaajista, eivät vielä tienneet tässä vaiheessa mitä heistä tulee isona.

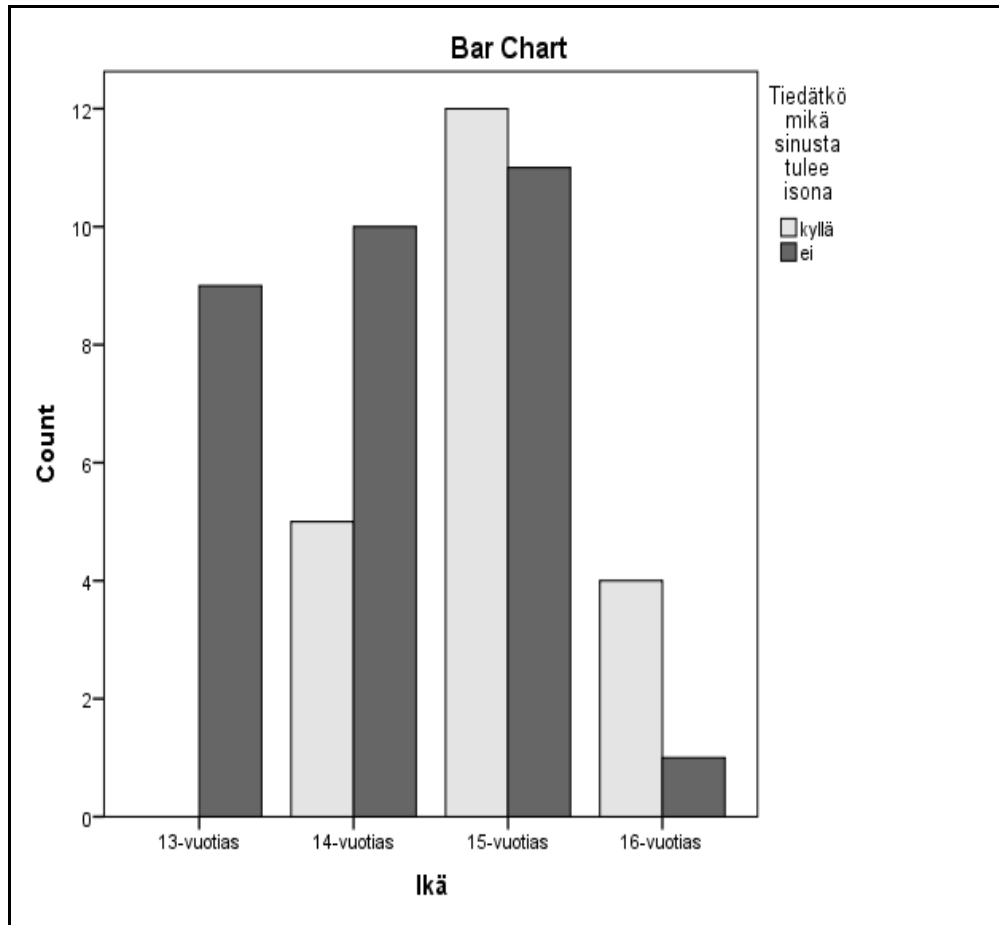
Tämä vastasi hyvin ennakkokäsityksiämme. Olimme puhuneet ja miettineet sitä ongelmallista tilannetta, mihin nuoret joutuvat tässä vaiheessa elämää. Häneltä odotetaan kykyä puhua tässä vaiheessa realistisesti omasta tulevaisuudestaan. Sen jälkeen hänen on pakko valita jotain. Hän itse vastaa näin myös mahdollisesta "väärästä" valinnastaan. Ja käsityksemme mukaan nuori ei kuitenkaan tiedä vielä täysin, mikä heistä tulee isona.

Kuva 12. Tietämys sukupuolen mukaan siitä, mikä vastaajasta tulee isona

Tarkasteltaessa vastaajien tietämystä siitä, mikä heistä tulee isona, todettiin että sekä pojissa että tytöissä oli selkeänä enemmistönä ne, jotka eivät tiedä sitä.

Nuoret luovat käsityksensä itsestään mm. opettajan, opinto-ohjaajan sekä läheistensä palautteesta ja se vaikuttaa myös osaltaan hänen tekemiin valintoihin. Mielenkiintoisena keskusteluna kävimme siitä, että mikäli valinnat alkavat muodostumaan ongelmaksi eikä nuorella ole mitään tietoa, ohjataanko heidät sukupuolen mukaan mies- ja naisaloille. Se ei ollut kuitenkaan tämän työn selvityksen kohteena.

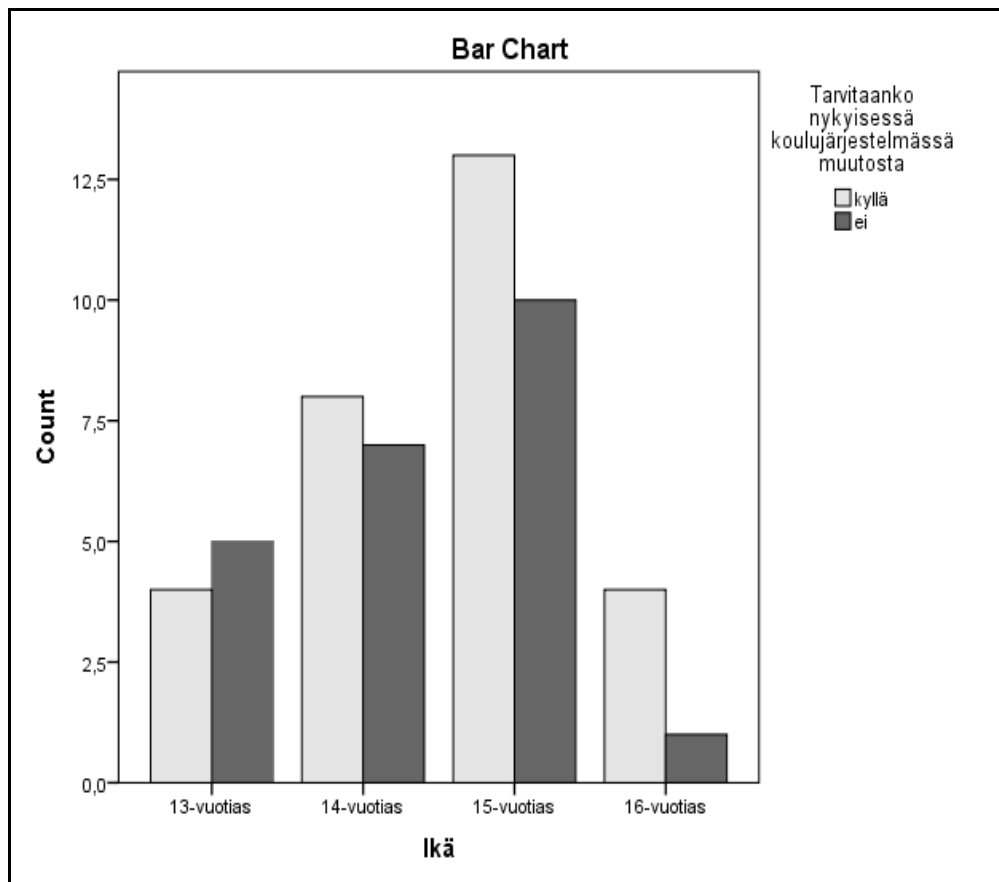
Kuva 13. Tietämys iän mukaan siitä, mikä vastaajasta tulee isona

Tarkasteltaessa vastaajien tietämystä siitä, mikä heistä tulee isona, todettiin että yläasteen loppua kohden tietävien suhteellinen osuus nousee.

Tämä tulos vastasi myös hyvin meidän käsitystämme asiasta.

Skinnari (2004) on todennut *"Jos ajattelemme kasvatusta, niin voimme sanoa sen tähtäävän itsekasvatukseen. Vähitellen ulkopuoliset kasvattajat menettävät merkitystään ja yksilö alkaa itse kantaa vastuuta elämästään"*. Keskusteluisamme sivusimme myös Skinnarin esittämää kysymystä siitä, että mitä sitten jos nuorella ei olekaan vielä tässä vaiheessa elämää omakohtaisia tavoitteita, syvemmillä minuudesta esiin nousevia päämääriä. (Skinnari 2004, 68.)

6.3.2 Tarvitaanko nykyisessä koulujärjestelmässä muutosta?

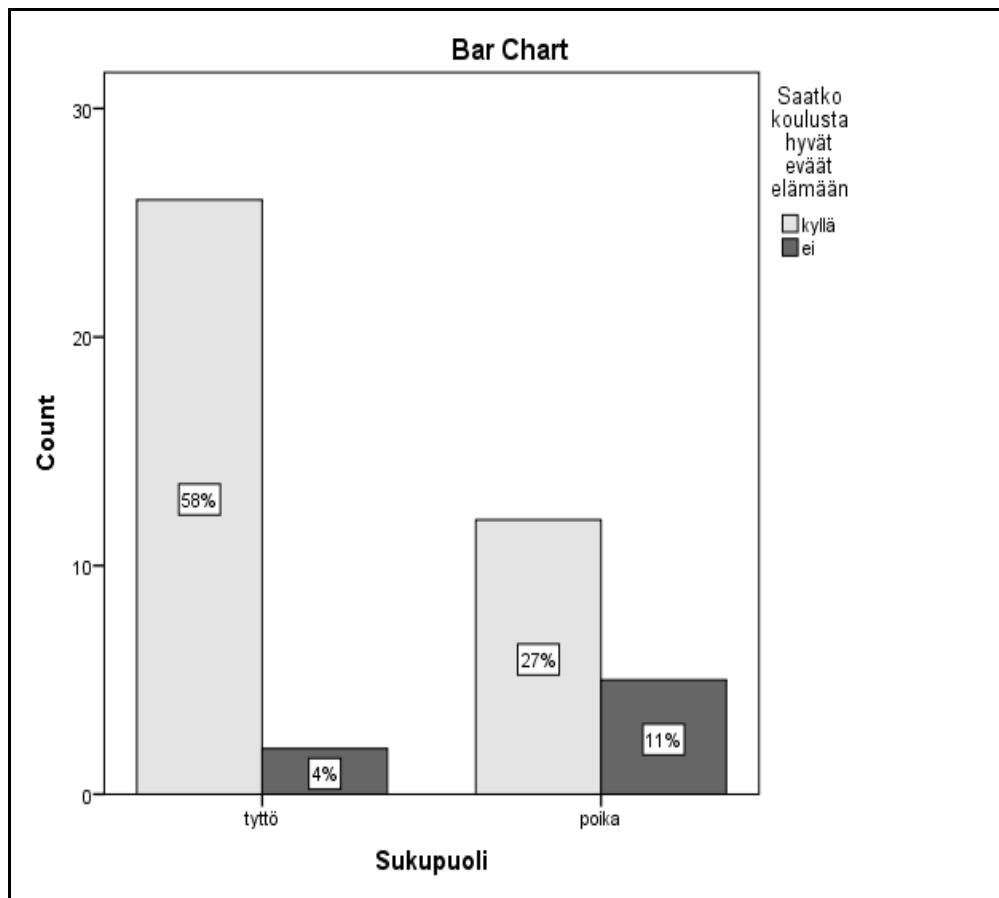

Kuva 14. Mielenpide koulujärjestelmän muutostarpeesta iän mukaan

Tarkasteltaessa mielipidettä koulujärjestelmän muutostarpeesta, todettiin että yläasteelle siirryttäessä vastaajilla ei ole niin suurta muutostarvetta koulujärjestelmää kohti. Tämän mielipiteen omaavien vastaajien suhteellinen osuus vähennee selkeästi mentäessä yläasteen loppua kohti.

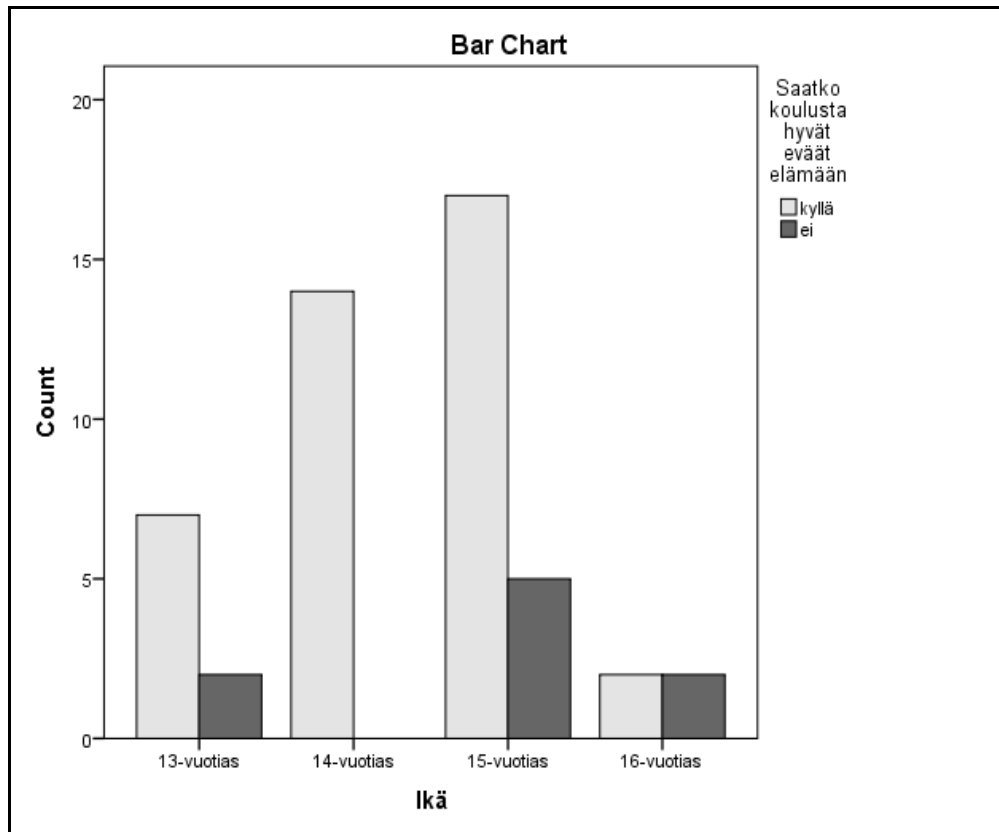
Tämä vastasi siltä osin käsitystämme, että kokemustemme mukaan kriittinen ajattelu kehittyy elämäkokemusten ja iän karttumisen myötä.

6.3.3 Saatko koulusta ”hyvät eväät elämään”?

Kuva 15. Mielenpide siitä, saanko koulusta hyvät eväät elämään sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä siitä, saako hän koulusta hyvät eväät elämään, todettiin tytöissä olevan poikia vähemmän niitä, jotka kokevat että eivät saa hyviä eväitä elämään koulusta.

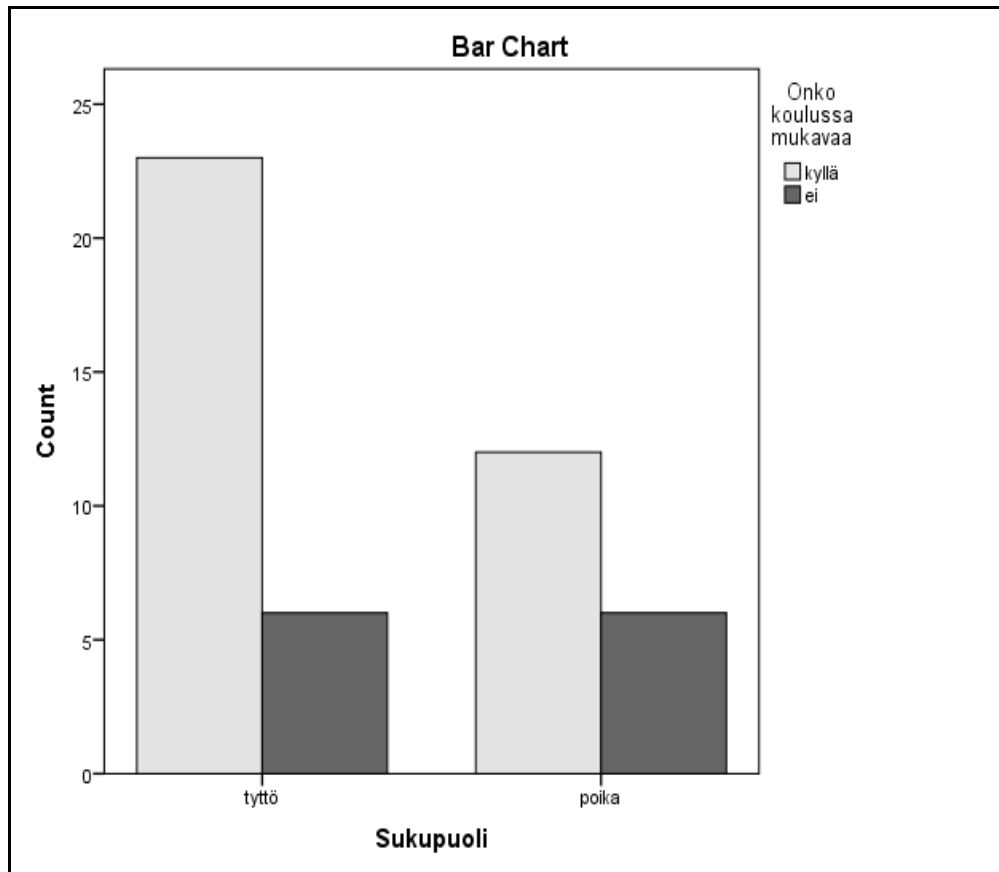

Kuva 16. Mieli pide siitä, saanko koulusta hyvät eväät elämään iän mukaan

Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä siitä, saavatko he koulusta hyvät eväät elämään, todettiin yläasteen viimeisenä vuotena kriittisyyden kasvavan sitä kohtaan, mitä koulu on antanut.

Skinnarin mukaan opettajan mielenlaadulla on keskeinen merkitys kaikessa opetuksessa. Tärkeimmäksi tekijäksi Skinnari nostaa opettajan mielenlaadusta kyvyn havaita lasten ja nuorten iduillaan olevat elämänilmaukset ja kehitysmahdollisuudet. Opettajan tehtävä on havaita tulevaa ja auttaa ihmistä todellistumaan. Auringonpaiste osuu yhtä hyvin ruusupensaaseen kuin risukasaankin, niin myös pedagoginen rakkaus koskettaa jokaista. (Skinnari 2004, 203–204.)

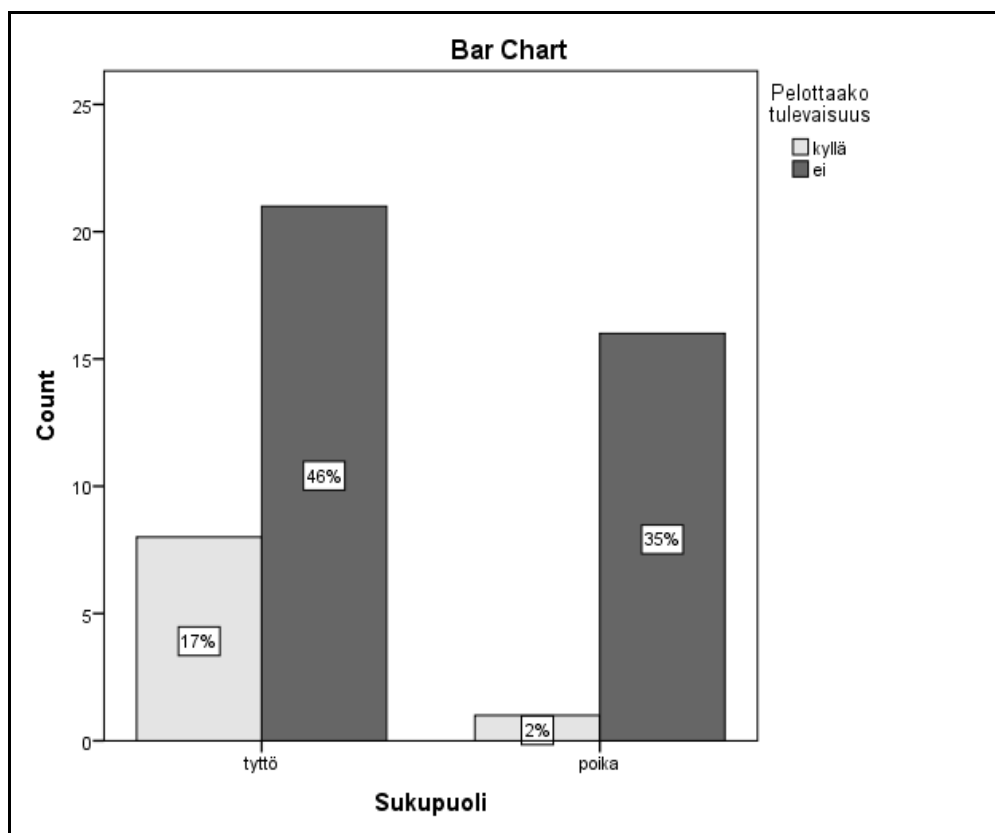
6.3.4 Onko koulussa mukavaa?

Kuva 17. Mieli pide koulussa olemisen mukavuudesta sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä koulussa olemisen mukavuudesta sukupuolen mukaan, tyttöissä on poikiin verrattuna enemmän niitä, joiden mielestä koulussa on mukavaa.

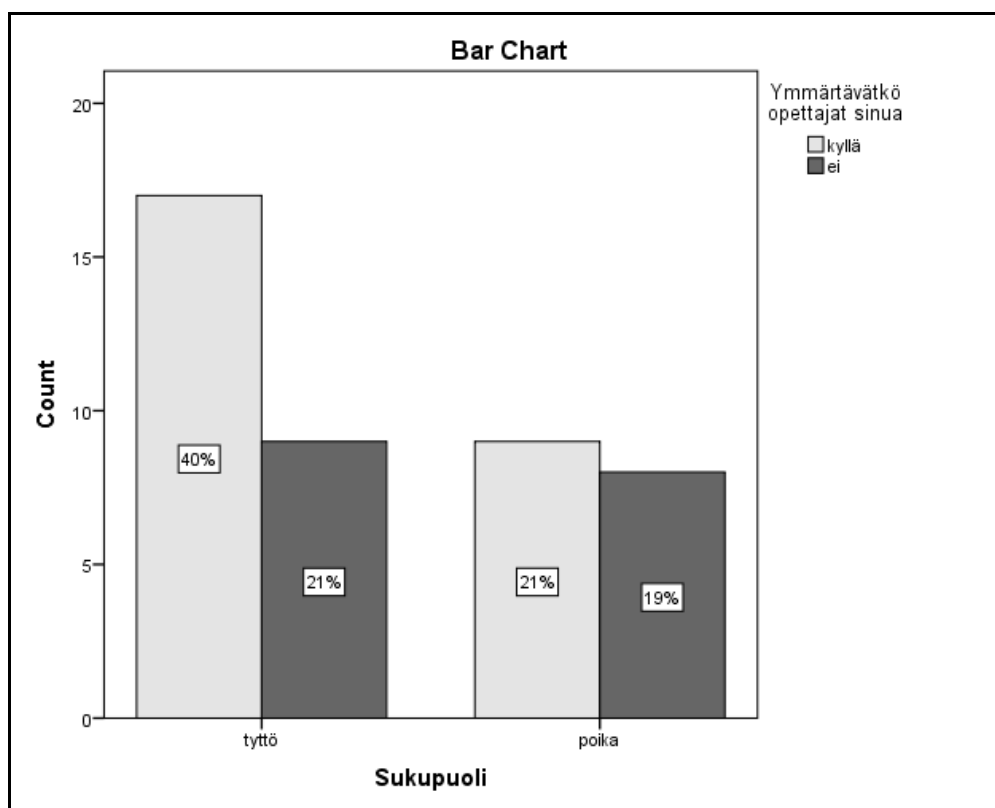
6.3.5 Pelottaako tulevaisuus?

Kuva 18. Tulevaisuuden pelottavuus sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa tulevaisuuden pelottavuutta sukupuolen mukaan, pojissa ei ollut niin paljon tulevaisuuden pelkoa kuin tytöissä.

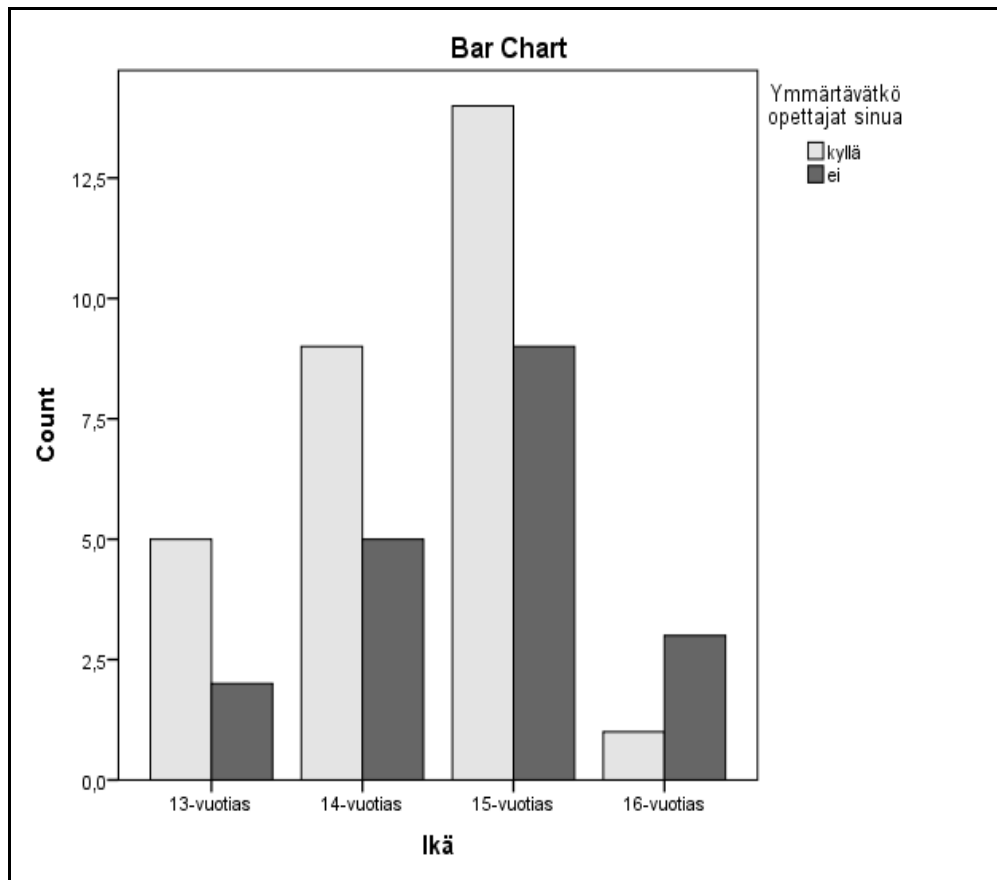
6.3.6 Ymmärtävätkö opettajat sinua?

Kuva 19. Mielenpide opettajien ymmärtävyydestä oppilasta kohtaan vastaajan sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta sukupuolen mukaan siitä, ymmärtävätkö opettajat häntä, tytöistä suurempi osa tuntee opettajien ymmärtävän. Pojissa vastaukset jakautuivat lähes yhtä suuriin osiin.

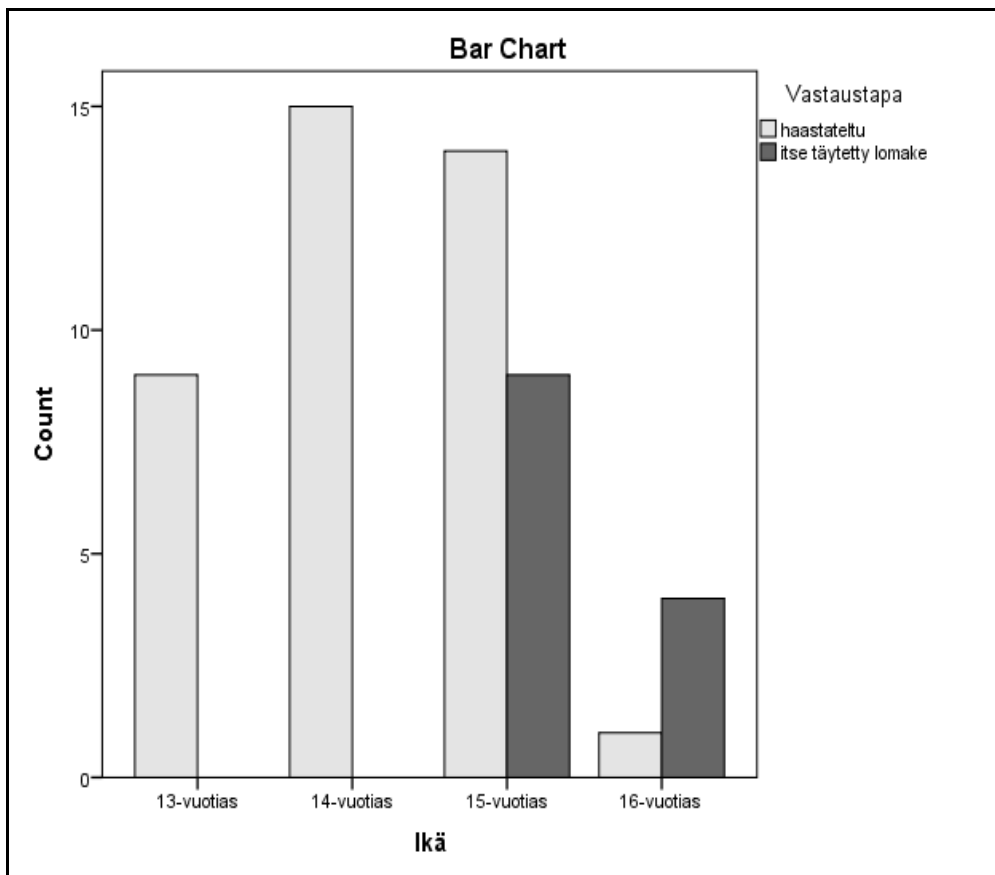
"Olen huomannut, että on vain joitakin opettajia, jotka välittävät oikeasti. Sitten on niitä, jotka teeskentelevät välittävänsä, kun on vaikkapa vanhempia paikalla. Jotkut opettajat ovat äärimmäisiä tiukkiksia, että jos sinusta tulee opettaja, niin vinkki: Ole huumorintajuinen ja älä huuda, sillä muitakin keinoja löytyy!" (Tytty, 8. lk) Pedagogisella rakkaudella tarkoitan tällaista totuudenmukaista elämystä tai käsitystä ihmisarvosta, joka johtaa myös käytännön tekoihin kasvavien itsensä hyväksi. (Skinnari 2004, 159–160.)

Kuva 20. Mielenpide opettajien ymmärtävyydestä oppilasta kohtaan vastaajan iän mukaan

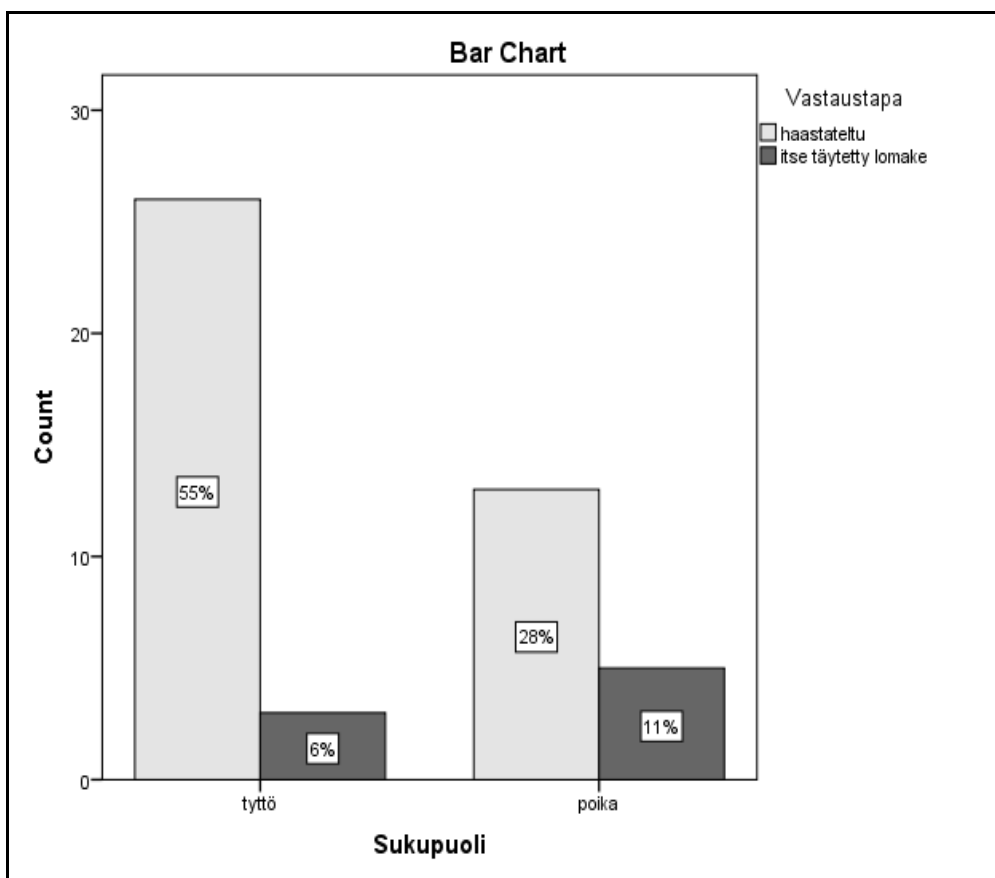
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta iän mukaan siitä, ymmärtävätkö opettajat häntä, vasta yläasteen loppuvaiheessa tulee voimakkaammin tunne siitä, ettei häntä ymmärretä.

6.3.7 Vastaustapa

Kuva 21. Vastaustapa iän mukaan

Tarkasteltaessa iän merkitystä vastaustapaan, todettiin itseohjautuvuuden lisääntyvän iän myötä.

Kuva 22. Vastaustapa sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa vastaustapaa sukupuolen mukaan, todettiin tyttöjen hakeutuvan poikia herkemmin kontaktiin haastattelijan kanssa.

Lisää jakaumataulukoita sekä ristiintaulukointia liitteessä 3.

6.4 Videoinnin tuloksia

Tilaisuudessa oli mahdollista jättää videoterveiset. Mari Stenvall asetti videokameran jalustalle koulun juhlasalin takaoven välittömään läheisyyteen, koulun ulkoseinän eteen. Muutama nuori tuli paikalle ja uskaltautui kertomaan videolle terveiset kuvaajan toimiessa haastattelijana.

Tähän raporttiin otettiin mukaan kolme esimerkkiä nuorten videoterveisistä. Ne litteroitiin hyvin tarkasti. Kaikki liikkeet, eleet, ilmeet ja äänet huomioitiin puhutun tekstin lisäksi.

Valintakriteerinä oli asiayhteyteen kuuluva sanallinen viestintä ja videoiden pituus. Osa videoista oli vain pelkkiä ”hei”, ”moro” ja ”terkkuja xx:lle!” -tyyppisiä viestejä.

Valitut kolme videotallennetta antoivat hyvän poikittaisleikkauksen nuorten toiminnasta. Huomioitavaa on se, että yksin kameran eteen uskaltautui kovin harva nuori. Kaverin kanssa terveisten lähettäminen ja kuvaajan kysymyksiin vastaaminen oli helpompaa.

Tärkeä havainto oli myös se, että kuvauspaikka olisi tullut rakentaa niin, ettei muut salissa olevat näe kulloinkin kameran edessä olevaa henkilöä ja näin vaikuttaneet kuvattavan henkilön sanomisiin ja olotilaan sekä siihen kuka uskaltaa tulla kuvattavaksi.

1. Video

Kaksi nuorta (1:07)

H= haastattelija

H: Mitä toivotte tulevaisuuden koululta?

Nuori1: Opettajien pitäis olla mukavampia ja...

H: Millä tavalla?

Nuori2: No, ne on vähän kärttyisiä.

H: Ai. Mistä ne on kärttyisiä?

Nuori2: Kaikesta.

H: Esimerkiksi?

Nuori2: No jos vastaa väärin, joku opettaja alkaa niinku tiuskiin.

H: Okei. No, mitäs muuta?

Nuori1: Sisätilat saisi olla vähän vähemmän vankilamaisemmat.

H: Ahaa! Okei!

Nuori2: ... ja ulkona saisi olla vähän enemmän vapaata... tai sillai... kun on tietyt rajat...

Nuori1: Niinku se alue on niin pieni niin kaikki ei mahdu olemaan omissa porukassa rauhassa.

H: Miten oppiaineiden kanssa? Oletteko tyytyväisiä tähän?

Nuori1 (puhuu päälle): Niitä saisi olla vähemmän!

H: Okei. Mitä saisi olla enemmän?

Nuori2 (epäröi): ..liikuntaa...

Nuori1: Ni.

Nuori2: ..ja ei oikein muuta. Kässää ja ehkä kuvista.

2. video

Kaksi nuorta (00:40)

H: Mitä toivotte tulevaisuuden koululta?

Nuori2: No varmaa jotain mahdollisuuksia... kaikkea. En mä tiedä.

H: Mihinkä mahdollisuuksia?

Nuori2: Parempaa opiskelua. Parempaa motivaatiota siihen opiskeluun... ja silleen.

Nuori1. (jatkaa) ... joo ja mä toivon peruskouluun aikataulumuutoksia, koska kouluun herätään liian aikaisen. Ja se rasittaa nuoria. Ja sitten mä toivon enemmän käytännönläheisyyttä peruskouluun (vääntelee kässissään olevia aurinkolaseja) ... ja tällaista.

H: Miten sitä käytännönläheisyyttä saadaan lisättyä peruskouluun?

Nuori1: Saatais lisää kursseja esimerkiksi teknisille ... ja liikunnan määrä vois periaatteessa lisätä. Ja musiikin!

3. video

Yksi nuori (0:59)

H: Mitä toivot?

Nuori: Mää?

H: Niin.

Nuori: Korttia.

H: Mut ethän sä sitä koulusta saa.

Nuori (vilkaisee ympärilleen)

Ai mitä tästä koulusta saa? Kai täällä pitäis jotain oppiakin.

H: No mitä sä toivot?

Nuori: Ai, että mää... tulevaisuudelta (katse harhailee)

H: Tulevaisuuden koululta!

Nuori: Aa-haaa! ... Poliisivapaat mopoparkki!

H: Okei. Mitä muuta?

Nuori: Parempaa ruokaa.

H: Mitä ruokaa sitten toivoisit?

Nuori: Makaronilaatikkoa. Pizzaa. Tacoja.

H: Entäs opettajat?

Nuori: Ne sais kyllä vaihtaa.

H: Minkä takia?

Nuori: No, ne ei ymmärrä mua.

H: Miksi ne ei ymmärrä sua?

Taustalta joku: Nyt se alkaa avautumaan (ja päälle naurua)

(Nuori hämmentyy)

H: Entäs oppiaineita?

Nuori: Oppiaineita? Ai uusia?

H: Haluaisitko vaihtaa jotakin, onko jotakin liikaa...

Nuori: Ei oo liikaa mitään.

H: Hyvä! Kiitoksia!

7 TULOKSET

Kouluopetus on suunniteltu yksilön kehitystä silmälläpitäen (Kansanen 2004). Opetuksen tulisi tähdätä aina johonkin tiettyyn tavoitteeseen. Tämän hankkeen hypoteesin mukaan tuloksiin odotettiin jotain uutta tietoa ja tiedon sirpaleita tulevaisuudesta. Kehittämishanke oli itsessään opetustapahtumaksi tarkoitettu sekä tapahtumaan osallistujille että sen tekijöille ja siten saatiin tavoitteen mukainen tulos.

Tuloksia voidaan tarkastella kasvatustieteen näkökulmasta sosiaalisena ja pedagogisena toimintona. Kasvatus on toimintana perusluonteeltaan sosiaalista (Hämäläinen & Nivala, 2008). Vuorovaikutus on kasvatustoiminnan peruselementti. Tämän hankkeen vuorovaikutteisuus oli monisyinen: kohderyhmän nuoret edustivat yläkoulun 7-9 luokkia, joissa sosiaalisen kasvun kehittyminen näkyy selkeästi. Seitsemäsluokkalaiset ovat muutoksen paineen alla monin tavoin: murrosiän kynnyksellä, uusien oppiaineiden omaksumisen tiellä ja oman minuuden rakentamisen uudessa kohtaa (hormonaaliset ja biologiset sekundaarit ja primäärit muutokset kehossa). Yhdeksäsluokkalaiset valmistautuvat jättämään yhdeksän vuoden turvasaarekkeen taakseen ja ottamaan askeleen tuntemattomaan. Koulun omat opettajat loivat tilaisuudelle huomaamattoman ja samalla olemassa olevan turvaverkon. Oppilaille vieraat aikuiset olivat sosiaalisen vuorovaikutuksen peilejä. Miten menetellä? Kuinka keskustella? Pedagogisen osaamisen perustana ovat oppimisen lainalaisuuksien tunteminen sekä vuorovaikutustaidot (Jääskeläinen 2007).

Lomakevastauksista ei käy ilmi vastaajien muutostarpeet tai tyytymättömyys koulun toimintaan. Kysymykseen "*Tarvitaanko nykyisessä koulujärjestelmässä muutosta?*", itse täytettyihin lomakkeisiin saatiin tulokseksi 12 kyllä -vastausta ja 1 ei -vastaus. Tämä on sellaisenaan selkeä tulos. Samaan kysymykseen haastattelijan vastaamina vastaukset kuitenkin näyttäytyvät toisenlaisena: 17 kyllä -vastausta ja 22 ei -vastausta. Onko sosiaalisella vuorovaikutustilanteella näin suuri merkitys vastauksissa? Opetustapahtuman vaikutusluonne tulee tässä esiin. Jos kehittämishankkeen tapahtumaa tarkastelee oppimistapahtumana, voidaan em. tulosta pitää tavoitteellisena velvollisuudet–seuraukset ketjuna.

(Kansanen, 2004). Tällä tarkoitetaan sitä, että opiskelija on velvollisuudentuntoinen vastauksissaan ja toimii ehdollistetun vastausjärjestelmän tavoin. Tällaisen vastausmoodin kautta saadut tulokset voivat olla vääristyneitä: vastaaja vastaa kuten kysyjä olettaa vastattavan.

Ammatillisen opettajakorkeakoulun opinnäytetyön ja ammattikorkeakoulun opettajan näkökulmasta perusopetuksen oppilaiden kanssa tapahtunut toiminta oli tuloksellista. Tapahtuman jälkeen välittömästi tehdyssä koonnissa päällimmäisiksi huomioiksi nousivat seuraavat seikat:

- Nuorilla on hyvin samanlaisia ajatuksia kuin esim. POLAMKissa → tytöillä on tulevaisuuteen nähden kaikki selvää, poikia kiinnostavat punttisali, nukkuminen, syöminen jne. Opiskelijoilla Poliisiammattikorkeakoulussa ja perusopetuksen 7-9 luokilla on ikäeroa noin kymmen vuotta.
- Iällä ei olekaan suurta merkitystä kasvatuksen näkökulmasta.
- Haastattelutilanteessa osa käänsi selkensä. Olikohan kysymyksessä nuorten ujoudesta? Tyttöissä ilmeni vähemmän.
- Kukaan ei pelännyt tulevaisuutta (yksittäinen haastattelijan huomio)
- Aiempi kokemus samankaltaisesta tilanteesta näkyi: ”taas joku palautelomake”, mutta nuoret olivat silti aktiivisia.
- Vallalla keskustelua: lukio vai ei lukio.
- Valintojen vaikeus näkyi gestiikassa, olemuksessa ja dialogeissa.
- Pojat elävät tässä hetkessä

Paikalla olleen aikuisen huomioita:

”Mouhijärven opiskelijat olivat mielestäni aivan loistoinen ja minun varmaankin ”kalkkeentunut” ja liian yksisilmäinen ajattelutapani nuorista opiskelijoista ja heidän kypsyydestään muuttui kertaheitolla. Tapahtumaan saapuessani olin hieman skeptinen nuorten aivoituksille ja olin varmaankin hieman epävarma siitä, mitä tulee tapahtumaan. Koko nuorisotapahtuma oli todella hyvin järjestetty ja se toimi mallikkaasti sekä järjestelmällisen rauhallisesti loppuun saakka. Tapahtuma oli erittäin miellyttävä ja minulle aivan uusi kokemus. Tapahtuman jälkeinen pedagoginen keskustelu oli myös hyvin avartava ja siinä oli miellyttävää antaa heti

suoraa positiivista palautetta nuorisotapahtuman järjestelyistä ja varsinkin myös Mouhijärven koulun nuorista opiskelijoista.” (Koko teksti liitteessä 2.)

7.1 Siirtovaikutus

Tehty kehittämishanke oli toiminnallinen tapahtuma, jonka eräs elementti oli hyvinvointi ja viihtyvyys. Tilaisuudessa oli mukana oppilaiden omia esityksiä ennen haastattelutilaisuutta ja myös sen jälkeen. Mukana oli 8. luokan musiikin valinnaisryhmän tytöistä koostunut bändi, 8.luokkalainen kitaristipoika soolona ja tyttöjen tanssiesitys, johon he olivat itse tehneet koreografian. Vierailevana ohjelmannumerona mukana oli myös yhteiskoulun lukion oppilaista koostunut bändi joka esitti musiikkiesityksiä. Lukion muut oppilaat eivät tilaisuuteen osallistuneet.

Erik Allardtin klassisen hyvinvointiteorian osatekijät ovat elintaso (having), yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Näistä yhteisölliset suhteet ovat ihmisen hyvinvoinnin keskiössä. (Pessi & Seppänen 2011, 288). Yhteisöllisyys ja ajatus oppilaiden tulevaisuuden hyvinvoinnista kehittämishankkeen avulla jäivät kytemään yhteiskoulun käytäville tapahtuman jälkeen. Tilaisuudesta puhuttiin ja kokonaisuutena asia koettiin hyväksi. Toteutus oli oppilaiden mieleen: rento ja välitön tapahtuma, jossa ei tarvinnut jännittää oikein mitään. Lisäksi oppilaita kiinnosti tämän kehittämishankkeen tutkimuksen käyttö ja asiat, joita haastattelut mahdollisesti toisivat esiin.

Kesäloman loputtua muutaman kouluviikon työskentelyn jälkeen lukion oppilaskunta ilmoitti pitävänsä koko koululle (alaluokat 5 ja 6 pois lukien) hyvinvointipäivän. Päivä toteutui täysin oppilaslähtöisesti. Logistiikka, organisointi, ryhmiin jakaminen, vierailevien tahon kutsumiset ja aihepiirien valinta tulivat koulutyön keskelle kuin kaikuina toukokuisesta tapahtumasta. Oppilaskunnan hyvinvointipäivässä olivat edustettuina poliisi, hammashuolto, rentoutuminen, liikunta, ihon- ja kasvojenhoito, päihdevalistus (tupakan haitat) ja musiikki. Päivän annista ja mielipiteistä tehtiin Teppo Karellin ehdotuksesta ”seinäkävely” viikon ajan.

Kaikista em. alakohdista oli koulun käytävällä iso fläppikokoinen paperi, jonka yläpuolella oli oppilaiden itse tekemät julisteet kertomassa paperin aihepiirin. Paperiin sai käydä kirjoittamassa terveiset ja omat tuntemukset tapahtumasta.

Yhteisöllisyys on nosteessa Mouhijärven yhteiskoulussa. Yhteisö voi olla jotain kodikasta, lämmintä ja turvallista. Yhteisön toimintaa ohjaavat rajat ja normit jotka luovat turvallisuuden mutta samalla aiheuttavat ristiriidan: ihmiset haluavat valita itse toimintansa mitä suurimmissa määrissä. (Pessi & Seppänen 2011). Tällaiset tapahtumat, joissa on toimintaa ja valinnan mahdollisuuksia ovat käytäväkeskusteluiden perusteella omiaan luomaan yhteisöllisyyden tunteita ja vievät koulun yleistä ilmapiiriä parempaan suuntaan.

7.2 Malli

Toukokuussa järjestetty tapahtuma toistetaan 29.11. Äetsän koululla. Mallia kekeillaan ensimmäisen kerran toisessa oppilaitoksessa. Mukana kulkevat samat kysymykset ja osittain samat aikuiset. Ohjelmallinen osuus on hankala toistaa samanlaisena, mutta tarkoituksena on saada toiseen tilaisuuteen kohdekoulun oppilaiden omia esityksiä mukaan mahdollisuuksien rajoissa.

8 POHDINTA

Tässä oli kysymyksessä toiminnallinen hanke, jonka tarkoituksena oli tuoda esiin nuorten oma ääni. Tavoitteena ei ollut pelkästään toteuttaa itse tapahtuma vaan kehittyä samalla myös opettajana ja oppia paremmaksi kriittiseksi omaa työtä ja asiantuntijuutta kehittäväksi opettajaksi. Itse tapahtuman toteutus oli iso ja työläs sekä aikaa vievä kaikkine toimintasuunnitteluineen ja järjestelyineen, mutta suurimmat haasteet tulivat eteen kuitenkin itse kirjoittamisessa, kuten raportin rakenteen suunnittelussa ja tekemisessä sekä argumentoitavan valinnassa. Kirjoittaminen oli kuitenkin erittäin tärkeä prosessi ja tärkeä osa omassa opettajuutemme kehityksessä. Siinä pääsimme uudelleen tekemisiin tapahtuman kanssa ja havaintojen sekä tulosten kanssa. Mielestämme se antoi meille lisää ymmärrystä tapahtumasta ja itse aiheesta eli nuorten ajatuksista. Kokemamme asiat ja varsinkin merkitykselliset sellaiset, oli kuitenkin haasteellista saada tähän esiin ilman että ne jäävät jotenkin jakamamme tiedon ulkopuolelle verhotuksi

Tapahtuman järjestäminen ja toteutus mahdollistui nopeassa tempossa Teppo Karellin perusopetuksen toimipaikan myötä. Teppo toimii sekä TAMK sosiaalialan että Mouhijärven yhteiskoulun musiikinopettajana. Tämä edesauttoi kohderyhmän ja tapahtumapaikan löytymistä. Elämänhallintahankkeen mukaan tuleminen oli sattumaa. Muutamia muuttuvia tekijöitä oli varsinaisen toteutuksen ja alkuperäisen suunnitelman välillä, mutta sen kaltaiset seikat ovat niitä tavallisia asioita, joihin arjessa ja työelämässäkin jatkuvasti törmää. Valitun oppilaitoksen ulkopuoliset aikuiset, jotka lopulta tulivat tapahtumaan haastattelijoiksi, saatiin selville aivan viime metreillä. Tämä ei haitannut varsinaista toimintaa, mutta näkyi haastattelulomakkeiden vastauksissa siten, että lomakkeella haastatellut aikuinen ehdotti nuorelle vaihtoehtoa *kyllä ja ei* vastausten välillä. Tällaista vaihtoehtoa ei lomakkeessa tietoisesti ollut, ja nämä paikanpäällä tehdyt uudet vastausvaihtoehdot otettiin analyysivaiheessa huomioon tekemällä niille omat luokat. Jakaumakuvioiden ja ristiintaulukointiin niitä ei kuitenkaan otettu mukaan näkymään. Nämä jälkikäteen lisätyt vaihtoehdot mainittiin sellaisenaan. Aikuisena on taipuvainen hakemaan erilaisia näkökulmia ja näkökantoja vasta-

usvaihtoehtoihin. Nuoren maailmassa joskus *kyllä* ja *ei* vaihtoehdotkin voivat olla melko haastavia.

Kysymyslomakkeen kysymykset (liite 1) herättivät jälkikäteen erilaisia kommentteja mukana olleissa aikuisissa. Oliko kysymysten asettelu liian helppoa? Olisiko vaihtoehtoja voinut olla enemmän? Olivatko jotkut kysymyksistä liian abstrakteja? Raporttia tehdessämme ja vastauksia analysoidessamme huomasimme, että kyselylomakkeen kysymykset olivat riittäviä.

Videointipaikan valinta teki haastateltavien nuorten tehtävästä haasteellisen: kameran eteen asetettujen nuorten koulutoverit kerääntyivät kameran taakse katsomaan. Tässä kohtaa olisi saattanut olla tuloksellisempaa laittaa videointinurkkaus kokonaan erilliseen huoneeseen, johon vain videoitavat tulevat. Toisaalta yhteisöllisyys ja avoimuus ovat nuorten maailmaa ja koulun arkea.

Pohdinnan loppuun vielä omasanainen kerronta tapahtuneesta työryhmän jäsenten mukaan:

Teppo:

Olen tyytyväinen tapahtumaan. Minulle tutut nuoret käyttäytyivät hienosti ja osallistuminen oli kaiken kaikkiaan mallikelpoista. En odottanut mitään erikoista ja toisaalta jos jotain häiriökäyttäytymistä tai koko tilaisuuden dissaamista olisi ilmennyt, olisi se kirjoitettu tuloksiin auki. Koska tunsin nuoret etukäteen, en voinut toimia haastattelijana, vaan lähinnä tarkkailijana. Roolini tilaisuuden juontajana oli mielestäni luonteva, eikä häirinnyt itse tapahtumaa. Kaikki yhteistyötahot sekä Mouhijärven yhteiskoulun henkilökunta olivat upeasti mukana tapahtuman taustalla sekä toimijoina. Suurin kiitos menee tietysti nuorille, jotka lähtivät mukaan esittämään musiikkia, tanssia ja olemaan omina ihastuttavina nuorina.

Mari:

Mielestäni yläkoululaisista paistoi vahvemmin jonkinlainen ”kapinamieliala”, joka sitten tuntuu laantuvan, kun mittariin tulee parikymmentä. Reilut parikymppiä sen sijaan tuntevat olevan aika itsetietoisia, mutta samalla eräänlainen kypsyyttömyys ja hämillään olo paistavat kuoren läpi.

Kaiken kaikkiaan tapahtuma oli minulle erittäin antoisa. Se avasi silmäni näkemään nuorison nykytilaa ja samalla sain ymmärrystä omaan työhöni eli toimimiseen reilut parikymppisten kanssa. Olisi hyvä, jos tapahtuma toistettaisiin ja sinne saataisiin enemmän amkin opettajia kuulemaan yläkoululaisten ajatuksia.

Tilaisuus oli tarkoituksella suunniteltu rennon vapaaksi. Siitä huolimatta sanan kiiriessä, että paikalle tulee myös poliisit teki välittömästi nuoriin vaikutuksen: Osa osoitti selvästi uteliaisuutta virkavaltaa kohtaan ja osa lähestyi jopa hieman pelonsekaisin tuntein. Salissa on myös nähtävillä selkeitä ”ryhmittymiä”, kuten 9. luokkalaiset ottivat rennosti takaseinä haltuunsa. Sieltä oli hyvä tarkkailla koko tilaa ja tapahtumia sekä virallista (lavalla) että epävirallista (yleisö). Teppo avasi tilaisuuden, jossa hän rennoin, mutta jäməkän asiallisin ottein kertoi tapahtuman tarkoituksen – saada yläkoululaisten ääni kuuluville. Paikalle oli kertynyt kiitettävästi oppilaita (noin 80), kun ottaa huomioon, että 9. luokkalaisilla sattui olemaan työelämään tutustumisen viikko samanaikaisesti.

Tilaisuudessa esiintyivät yläkoululaisista sekä lukiolaisista kootut bändit sekä soolona esiintynyt kitaralahjakuus. Oppilailla oli koko tilaisuuden ajan mahdollisuus käydä itsenäisesti täyttämässä kyselylomake. Yllätyksenä tulikin, kuinka innokkaasti nuoret halusivat antaa palautetta. Samat lomakkeet olivat myös Paulilla ja Marilla sekä virkapukuisella poliisilla. Ehdottomasti suurimman kiinnostuksen ja suosion keräsivät meidän poliisit. Paulin pujoparta hämäsi montaa nuorta ja Paul joutuikin useaan otteeseen vakuuttelemaan ja todistamaan olevansa poliisi. Jo pelkästään tämä rikkoi monen yläkoululaisen mahdollisesti luomia stereotypioita virkavallasta. Kaiken kaikkiaan tilaisuus oli lyhyen ytimekäs, rennon asiallinen ja oppilaiden palautteen mukaan ehdottomasti toistettavissa.

Paul:

Opettajan työ on todellista ihmissuhdetyötä, joka on kyllä vahvasti sidoksissa opettajan persoonaan. Jos opettajana on tarkoitus olla innostava, on työssä jaksettava hyvin. Tämä ei ole helpoin asia tämän päivän yhteiskunnassa. Miten jaksaa työssä vuodesta toiseen, tähän kysymykseen olen löytänyt itselleni keinon, joka toimii tällä hetkellä tässä tilanteessa. Eli oppilaat, nuoret. He ovat aivan ihania ja mukavia. Kun heitä innostaa ja motivoi, niin myös oma motivaatio

opettajuuteen kasvaa ihan itsestään. Eli oman työn tulosten näkeminen tässä positiivisessa valossa auttaa minua opettajana jaksamaan.

Se ei kuitenkaan yksin riitä. Omalla työn ulkopuolisella elämällä on myös suuri vaikutus ihmisen hyvinvointiin sekä sitä kautta myös työssä jaksamiseen. Opettajan työ on ollut selkeästi sellainen työ, missä työtä on ollut pakko ottaa kotiin (tuntisuunnittelu, kokeiden korjaus jne.) ja näin on erittäin tärkeää myös välillä unohtaa työ ihan kokonaan rentoutuen. Itse en ole pystynyt hankkimaan vielä mitään harrastusta työn rinnalle, sen verran hektistä ja aikaa vievää on oman opiskelun ja työn yhteensovittaminen. Silloin harvoin kun on onnistunut tekemään jotain ihan muuta ja unohtanut kaiken muun, on huomannut ihan konkreettisesti sen, kuinka se on antanut energiaa myös seuraavaan päivään.

Tämän työn aikana olen huomannut jälleen sen, kuinka mukavaa on tehdä töitä nuorten parissa. Tuli ihan ikävä taas päästä enemmän tekemisiin nuorten kanssa ja vaikuttaa heihin juuri tuossa kriittisessä iässä kun alkaa voimakkaat kasvukivut kohti aikuistumista. Tästä tapahtuman järjestämisestä ja nuorten kohtaamisesta jäi hyvä siemen itämään asian suhteen ja uskonkin, että pystyn ehkä tulevaisuudessa ottamaan yläasteikäiset nuoret jälleen jollain asteella mukaan työnkuvaani. Nuorten tulevaisuuden ajatuksissa ei noussut minulle mitään uutta yllättävää esille. Nuorten aikuisten parissa työskentely pitää minut kuitenkin riittävästi ajan tasalla sen lisäksi, että elämäni kuuluu läheisesti 4 kpl nuoria ihmisiä iältään 11 - 15 vuotta. Mouhijärvellä yläasteikäiset ehkä yllättivät minut hieman siinä suhteessa, että he odottavat tulevaisuuden opinnoilta enemmän konkreettisuutta ja käsillä tekemistä kuin osasin odottaa.

Kehittämishankkeen tekijöiden pohdinnassa yhteisenä toteamuksena nousi esiin tyytyväisyys itse tapahtumaan ja sen toimivuuteen. Erityisesti esiin nousi positiivisena havaintona nuorten aktiivinen ja asiallinen osallistuminen tapahtuman eri osiin. Kaikki meistä kokivat tapahtuman antoisaksi itselleen ja omaan opettajuuteen nähden.

Lue minulle – unohdan sen

Näytä minulle kuva – muistan sen

Anna minun tehdä se – ymmärrän sen

-Konfutse-

LÄHTEET

Aebli, H. 1991. Opetuksen perusmuodot. Porvoo: WSOY.

Dryden, G. & Vos, J. 2002. Oppimisen vallankumous. Helsinki: Tietosanoma.

Hietala, V. 1993. Kuvien todellisuus – johdatusta kuvallisen kulttuurin ymmärtämiseen ja tulkintaan. Jyväskylä: Gummerus.

Hämäläinen, J & Nivala, E. 2008. Kasvatustiede. Pedagogisen ihmistyön tiede. Kuopio: Unipress.

Jääskeläinen, M. 2007. Osaavammaksi opettajaksi opettajankoulutuksessa. Teoksessa M. Jääskeläinen, J. Laukia, O. Luukkainen, U. Mutka & P. Remes (toim.). Ammattikasvatuksen soihdunkantoa. Jyväskylä: PS-kustannus, 67–81.

Kankkunen P. 2012. <http://prese.wordpress.com>. Luettu 1.11.2012

Kansanen, P. 2004. Opetuksen käsitemaailma. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kauppila, R. 2005. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot - vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kontturi, J. 2009. Niukkuuden pedagogiikka. Perusasioiden opettamisen puolesta. Jyväskylä: PS-kustannus.

Marckwort A. 1999. Ole hyvä esiintyjä ja kouluttaja. Maarianhamina: Mermerus.

Nissilä, S-P. 2007. Opettajan ammatti-identiteetti. Teoksessa M. Jääskeläinen, J. Laukia, O. Luukkainen, U. Mutka & P. Remes (toim.). Ammattikasvatuksen soihdunkantoa. Jyväskylä: PS-kustannus, 83–99.

Pessi, A. & Seppänen, M. 2011. Yhteisöllisyys. Teoksessa J. Saari (toim.). Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 288–313.

Skinnari, S. 2004. Pedagoginen rakkaus. Kasvattaja elämän tarkoituksen ja ihmisen arvoituksen äärellä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuorinen I. 2001. Tuhat tapaa opettaa. Tampere: Resurssi.

www.sastamalankaupunki.fi Luettu 16.11.2011

LIITTEET

LIITE 1

24.5.2012

Mouhijärven yhteiskoulu

Mitä mää sitte teen?

Nuorten ääni kuuluviin -tapahtuman kyselykaavake

TAOKK kehittämishanke: Karell, Karlsson, Stenvall

kysymykset (kyllä/ei vaihtoehdot)	ikä _____		tyttö/poika
	Kyllä	Ei	
1. Tiedätkö mitä sinusta tulee isona?	☐	☐	
2. Tarvitaanko nykyisessä koulu-järjestelmässä muutosta?	☐	☐	
3. Saatko koulusta "hyvät eväät elämään"?	☐	☐	
4. Onko koulussa mukavaa?	☐	☐	
5. Pelottaako tulevaisuus?	☐	☐	
6. Ymmärtävätkö opettajat sinua?	☐	☐	

Mitä toivot tulevaisuuden koululta?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Ohjatun opiskelijatapahtuman seuraaminen Mouhijärven koululla.

Sain osallistua kollegani Paul Karlssonin peda-opintohin liittyvän Mouhijärven koulun ohjattuun opiskelijatapahtumaan. Tein paikan päällä havaintoja peda-opintohin osallistuvista henkilöistä, tapahtuman järjestäjistä, oppilaista ja itse tapahtumasta.

Seurasin peda-opiskelijoista lähinnä Paul Karlssonia, jonka avoin ja helposti lähestyttävissä oleva persoona sai monet opiskelijat tulemaan keskustelemaan juuri hänen kanssaan. Varmasti opiskelijoita kiinnosti Paulin tausta pitkän linjan poliisina ja poliisiopettajana, koska kuulin monen opiskelijan keskustelevan Paulin kanssa mopojen virittämistä, järjestyshäiriöistä ja muista nuoria lähinnä koskevista poliisiasioista.

Paulin kuunteleva ja aikuismaisen hyväksyvä asenne nuoren kysymyksiin ja ongelmiin lisäsi hänen vetovoimaansa nuorten opiskelijoiden keskuudessa. Pedagogisesti katsottuna Paul selvisi tilanteesta kiitettävästi ottamalla nuoria arvostavalla tavalla opiskelijaryhmän taitavasti hallintaansa ja viemällä kokonaisuuden läpi suunnitelman mukaisesti.

Mouhijärven koulun tapahtuman järjestäjät olivat aivan huippuluokkaa, sillä en muista koskaan nähneeni niin välitöntä suhtautumista nuoriin opiskelijoihin, kuin millainen oli tällä koulun ”musiikkigurulla”. Hän hallitsi täydellisesti nuorten kielten, eleet ja ymmärsi varmaan heidän sielunelämäänsä paljon paremmin, kuin esim. minä.

Nuorista näki, miten he arvostivat tämän henkilön välittömyyttä, nuorekkuutta ja ymmärtäväisyyttä. Nuoret aidosti pitivät tästä opettajasta hyvin paljon ja pitivät häntä vertaisenaan – mikä on nuorilta paljon, sillä yleensä he mieltävät juuri vanhemmat henkilöt ja varsinkin opettajat vastustajikseen. Kyseinen opettaja hallitsi tapahtuman jälkeen pidetyn pedagogisen keskustelun ohjaamisen loistavasti.

Mouhijärven opiskelijat olivat mielestäni aivan loistoainesta ja minun varmaankin ”kalkkeentunut” ja liian yksisilmäinen ajattelutapani nuorista opiskelijoista ja heidän kypsyystään muuttui kertaheitolla. Tapahtumaan saapuessani olin hieman skeptinen nuorten aivoituksille ja olin varmaankin hieman epävarma siitä, mitä tulee tapahtumaan.

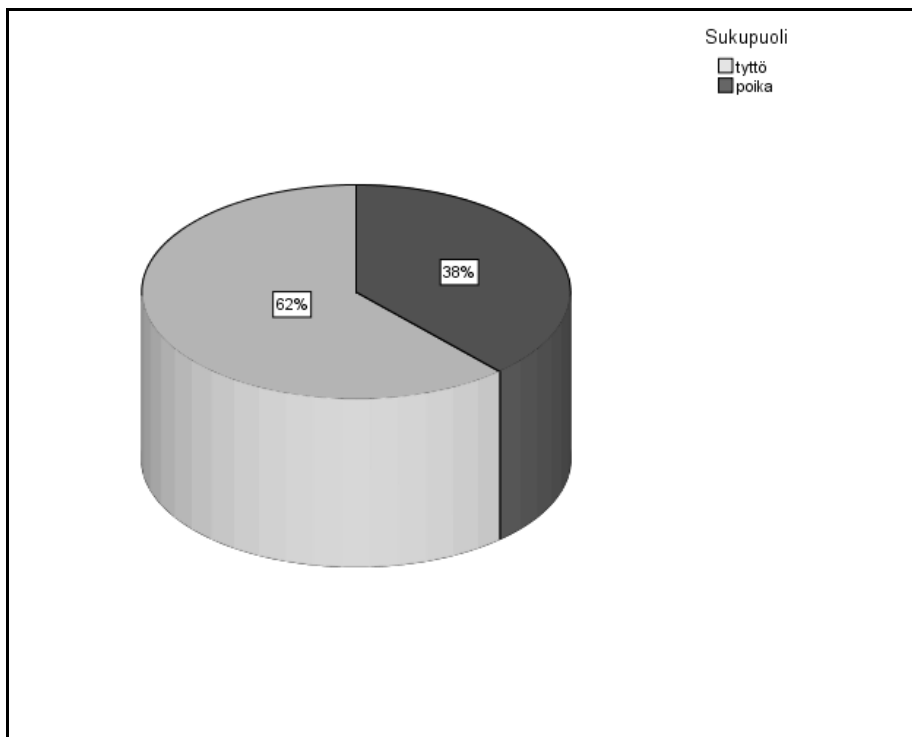
Olin erittäin yllättynyt siitä, miten avoimesti nuoret tulivat juttelemaan minulle, vaikka olin poliisin uniformussa ja miten paljon heillä oli esitettävänä kypsiä kysymyksiä esim. poliisikoulutuksesta ja poliisin työstä. Oppilaat eivät alkujännityksen kadottua lainkaan jännittäneet minua ja kun he havaitsivat, että yritin parhaani mukaan vastata heidän kysymyksiinsä, niin sainkin ympärilleni sankan joukon kiinnostuneita kyselijöitä ja kuuntelijoita eli lähes oman faniporukan.

Koko nuorisotapahtuma oli todella hyvin järjestetty ja se toimi mallikkaasti sekä järjestelmällisen rauhallisesti loppuun saakka. Tapahtuma oli erittäin miellyttävä ja minulle aivan uusi kokemus. Tapahtuman jälkeinen pedagoginen keskustelu

oli myös hyvin avartava ja siinä oli miellyttävää antaa heti suoraa positiivista palautetta nuorisotapahtuman järjestelyistä ja varsinkin myös Mouhijärven koulun nuorista opiskelijoista.

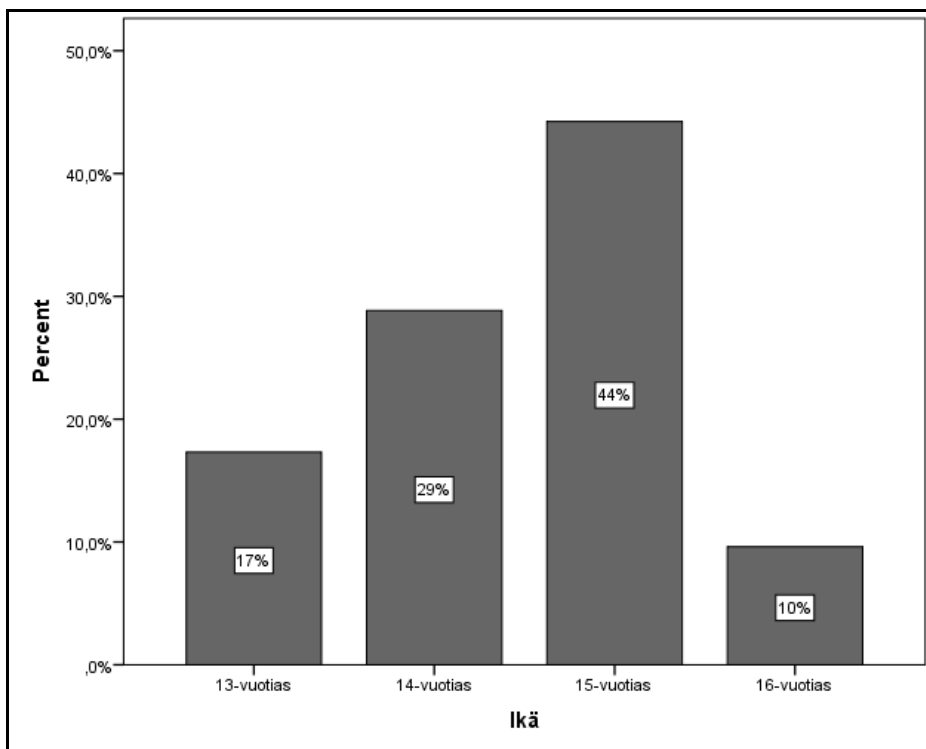
Seppo Janhonen
Polamk, opettaja

Vastaajien sukupuolijakauma

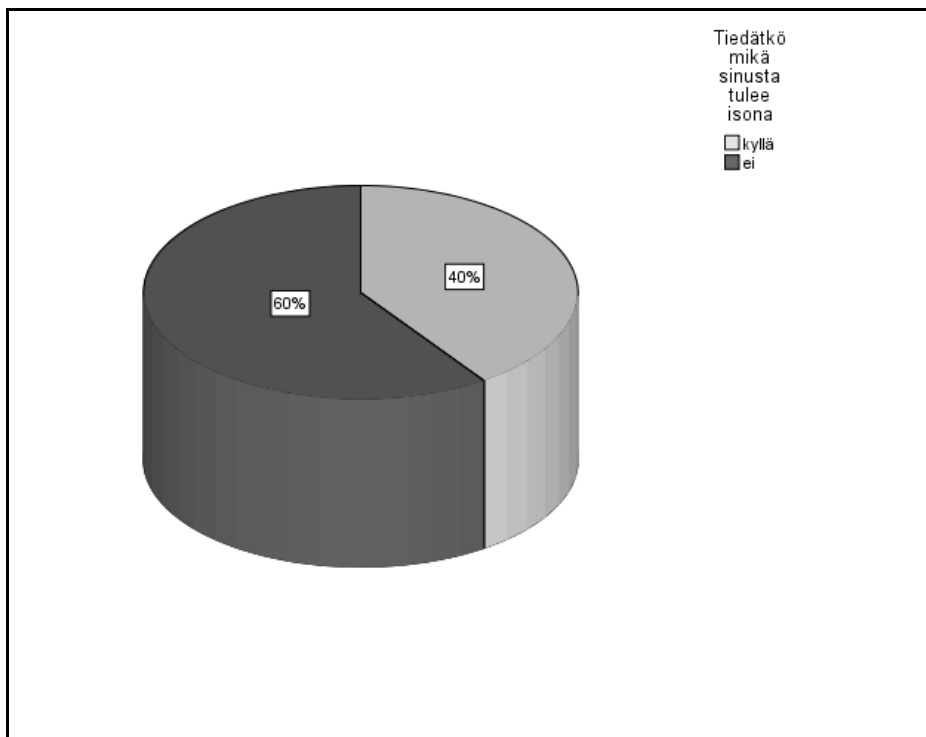
Tarkasteltaessa vastaajien sukupuolijakaumaa todettiin, että 62 % oli tyttöjä. Vastaajia oli yhteensä 52 kpl ja 5:een ei oltu kirjattu sukupuolta.

Vastaajien ikäjakauma

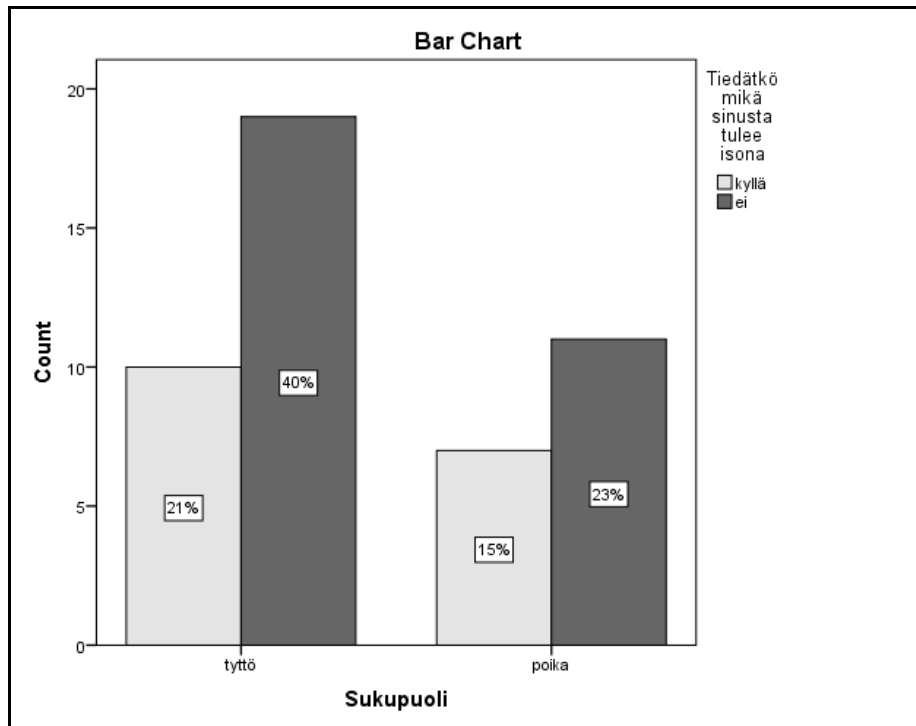
Tarkasteltaessa ikäjakaumaa, todettiin että suurin vastaajaryhmä oli 15-vuotiaat.

Tietämys siitä, mikä minusta tulee isona.

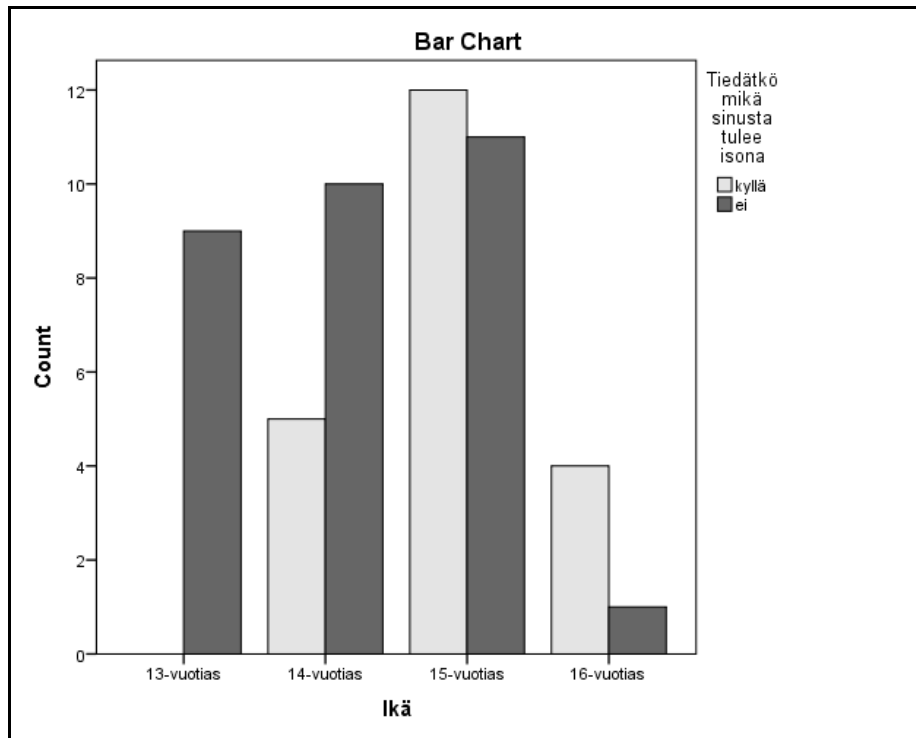
Tarkasteltaessa vastaajien käsitystä siitä, tietääkö hän mitä hänestä tulee isona, 40 % tiesi. Loput eli 60 prosenttia 13 - 16 vuotiaista vastaajista, eivät vielä tienneet tässä vaiheessa mitä heistä tulee isona.

Tietämys sukupuolen mukaan siitä, mikä vastaajasta tulee isona

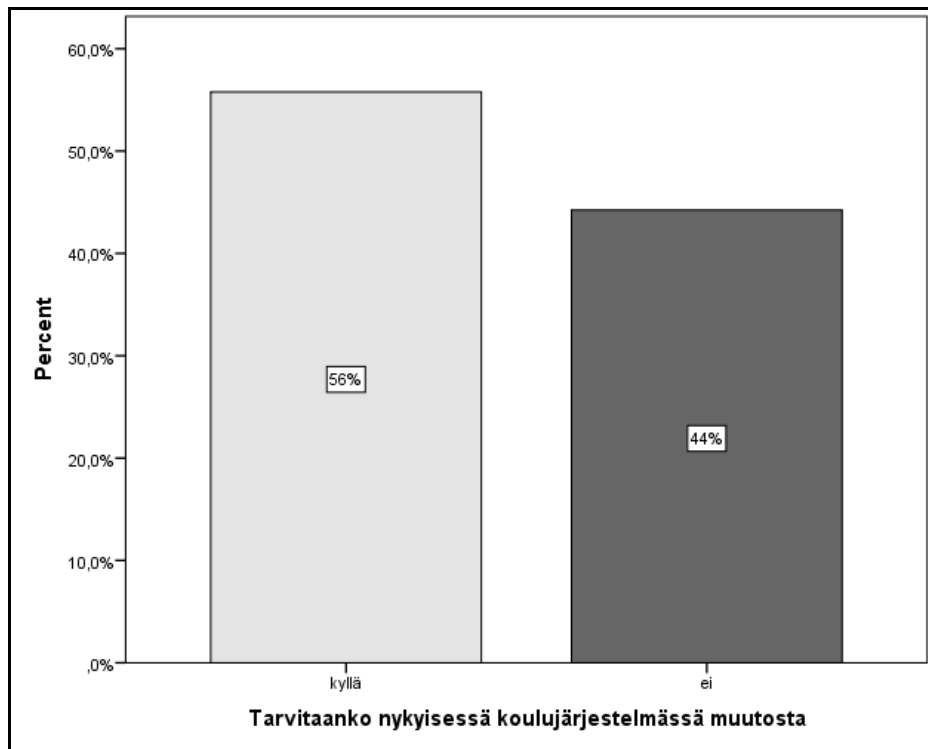
Tarkasteltaessa vastaajien tietämystä siitä, mikä heistä tulee isona, todettiin että sekä pojissa että tytöissä oli selkeänä enemmistönä ne, jotka eivät tiedä sitä.

Tietämys iän mukaan siitä, mikä vastaajasta tulee isona

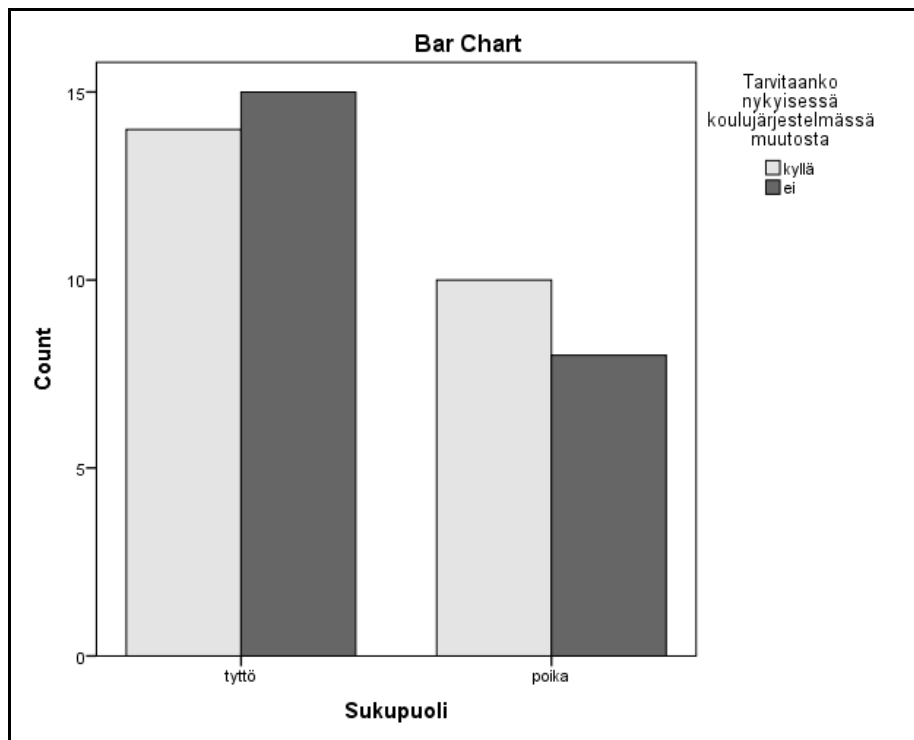
Tarkasteltaessa vastaajien tietämystä siitä, mikä heistä tulee isona, todettiin että yläasteen loppua kohden tietävien suhteellinen osuus nousee.

Mielipide koulujärjestelmän muutostarpeesta

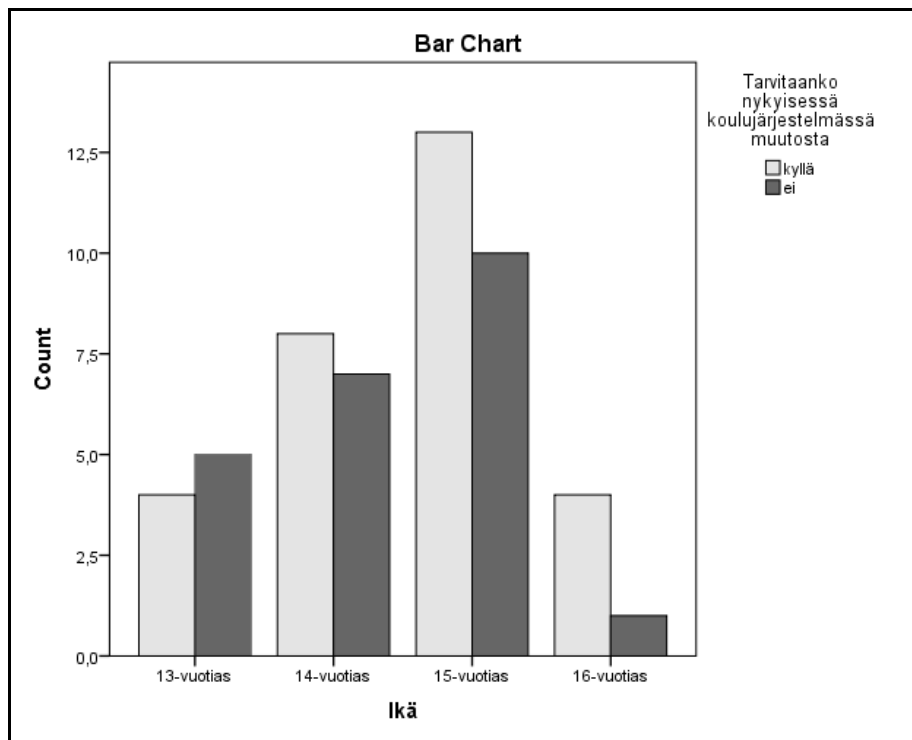
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien mielipidettä koulujärjestelmästä, todettiin, että 56 % vastaajista eivät olleet tyytyväisiä nykyiseen vaan kaipasivat siihen jonkinlaista muutosta.

Mielipide koulujärjestelmän muutostarpeesta sukupuolen mukaan

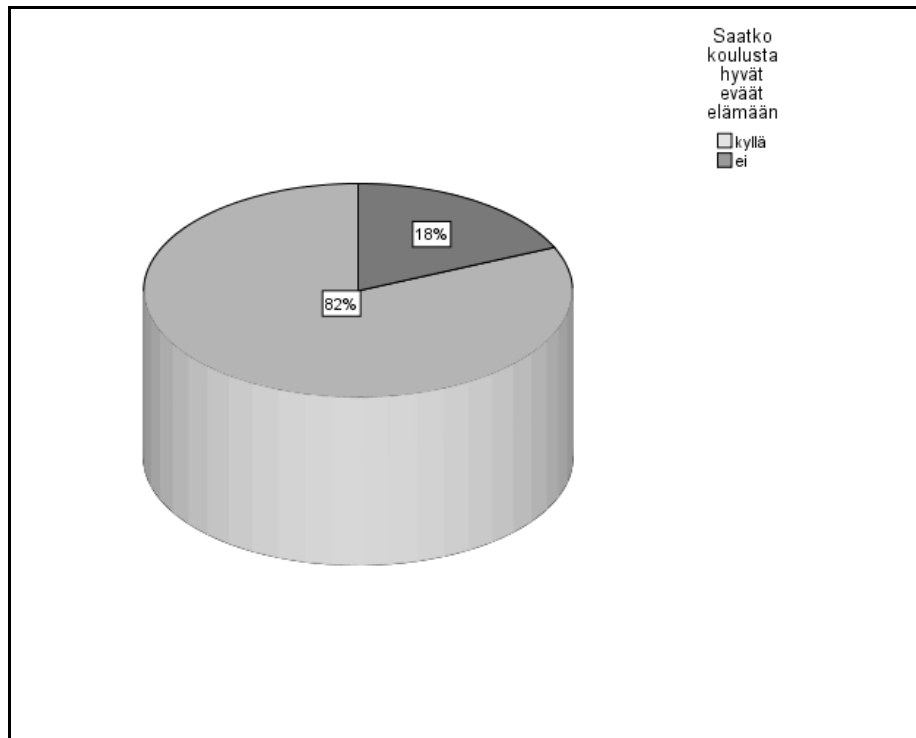
Tarkasteltaessa mielipidettä koulujärjestelmän muutostarpeesta, todettiin mielihyvyyden jakautuvan melko lailla tasan, kuitenkin siten että pojissa oli hieman enemmän muutostarpeen kannalla olevia. Vastaavasti tytöissä oli hieman enemmän niitä, joiden mielestä koulujärjestelmä ei tarvitse muutosta.

Mielipide koulujärjestelmän muutostarpeesta iän mukaan

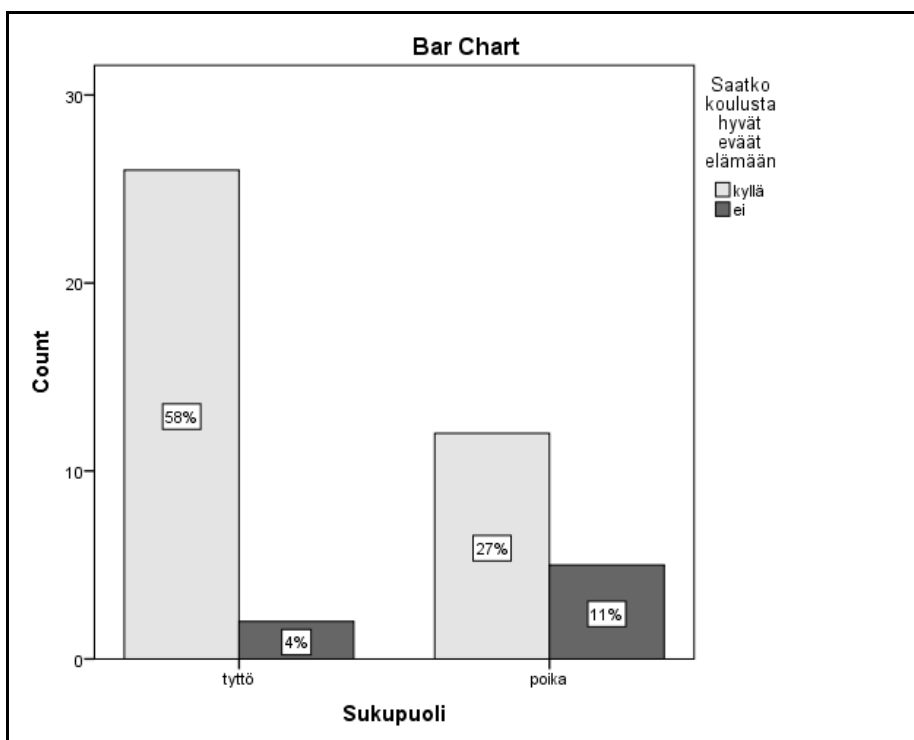
Tarkasteltaessa mielipidettä koulujärjestelmän muutostarpeesta, todettiin että yläasteelle siirryttäessä vastaajilla ei ole niin suurta muutostarvetta koulujärjestelmää kohti. Tämän mielipiteen omaavien vastaajien suhteellinen osuus vähennee selkeästi mentäessä yläasteen loppua kohti.

Mielipide siitä, saako oppilas koulusta hyvät eväät elämään

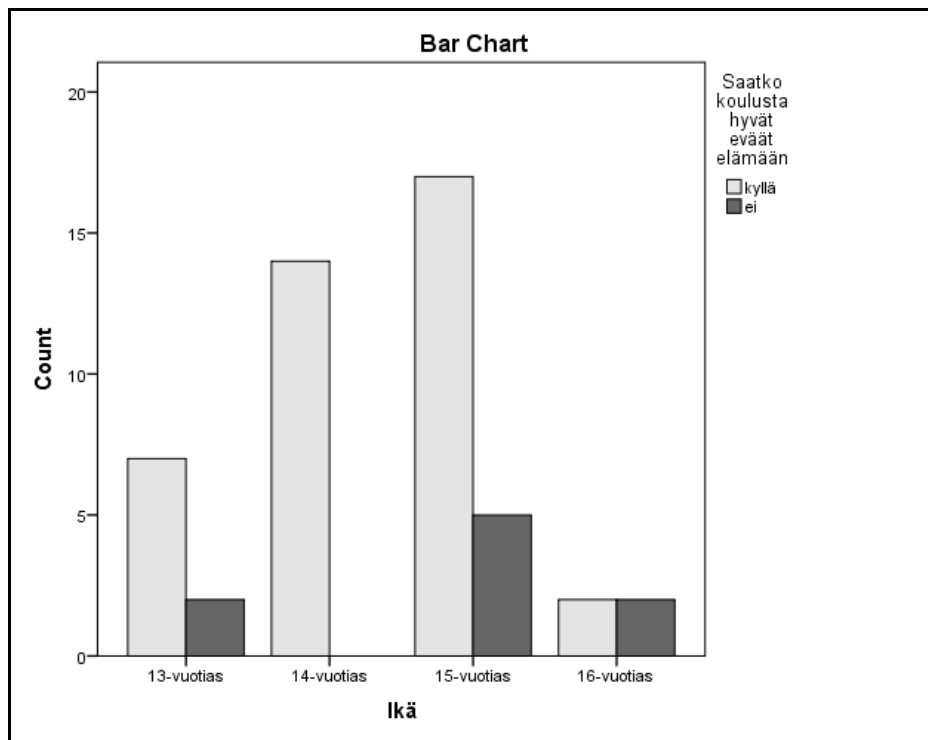
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta siitä saako hän hyvät eväät koulusta elämäänsä varten, 82 % oli sitä mieltä, että koulusta saa hyvät eväät elämään.

Mielipide siitä, saanko koulusta hyvät eväät elämään sukupuolen mukaan

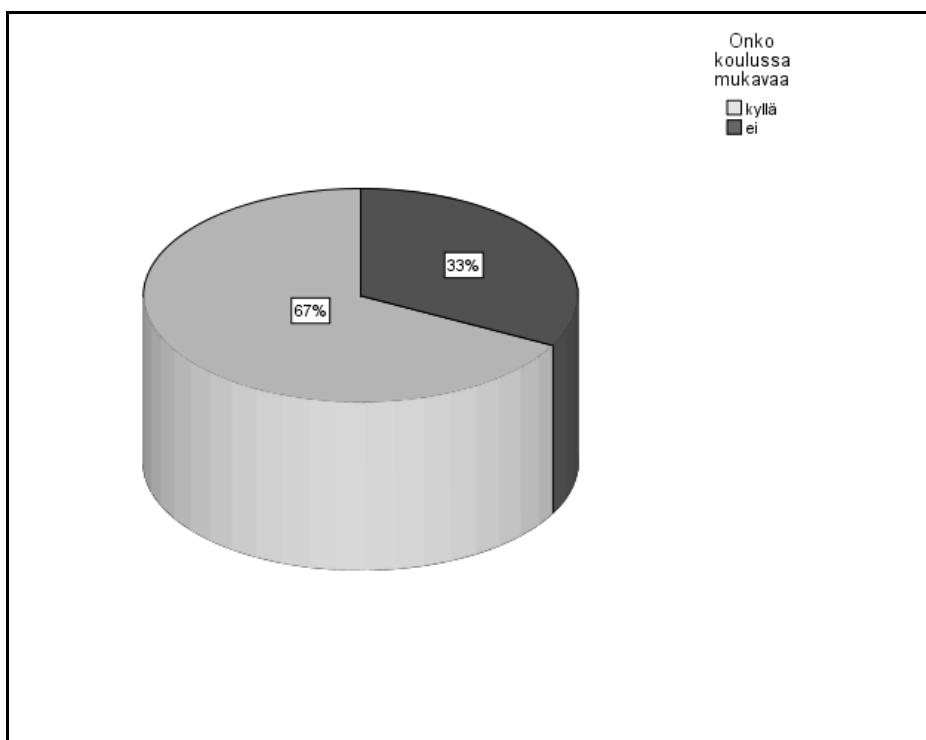
Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä siitä, saako hän koulusta hyvät eväät elämään, todettiin tytöissä olevan poikia vähemmän niitä, jotka kokevat että eivät saa hyviä eväitä elämään koulusta.

Mielipide siitä, saanko koulusta hyvät eväät elämään iän mukaan

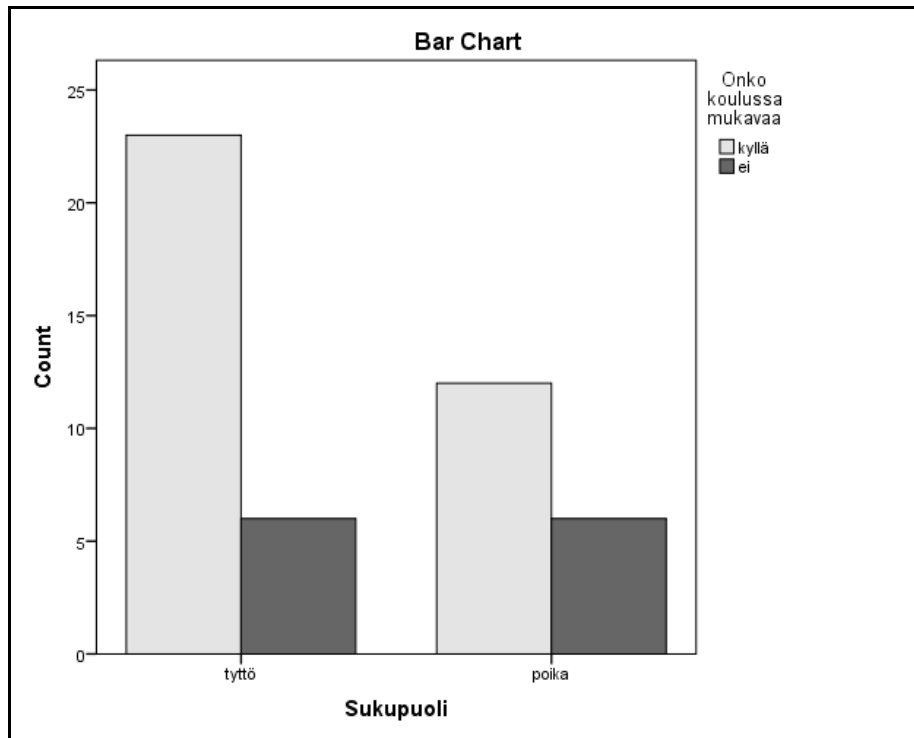
Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä siitä, saako hän koulusta hyvät eväät elämään, todettiin yläasteen viimeisenä vuotena kriittisyyden kasvavan sitä kohtaan, mitä koulu on antanut.

Mielipide koulussa olemisen mukavuudesta

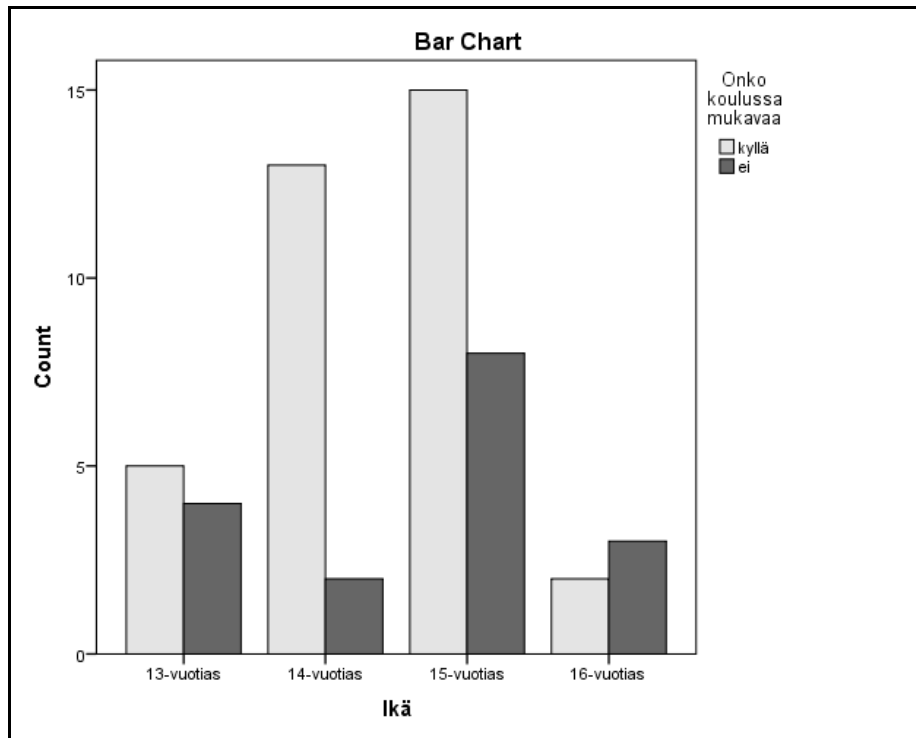
Kysyttäessä yläasteikäisiltä vastaajilta onko heillä koulussa mukavaa, kolmasosa vastasi, ettei heillä ole koulussa mukavaa.

Mielipide koulussa olemisen mukavuudesta sukupuolen mukaan

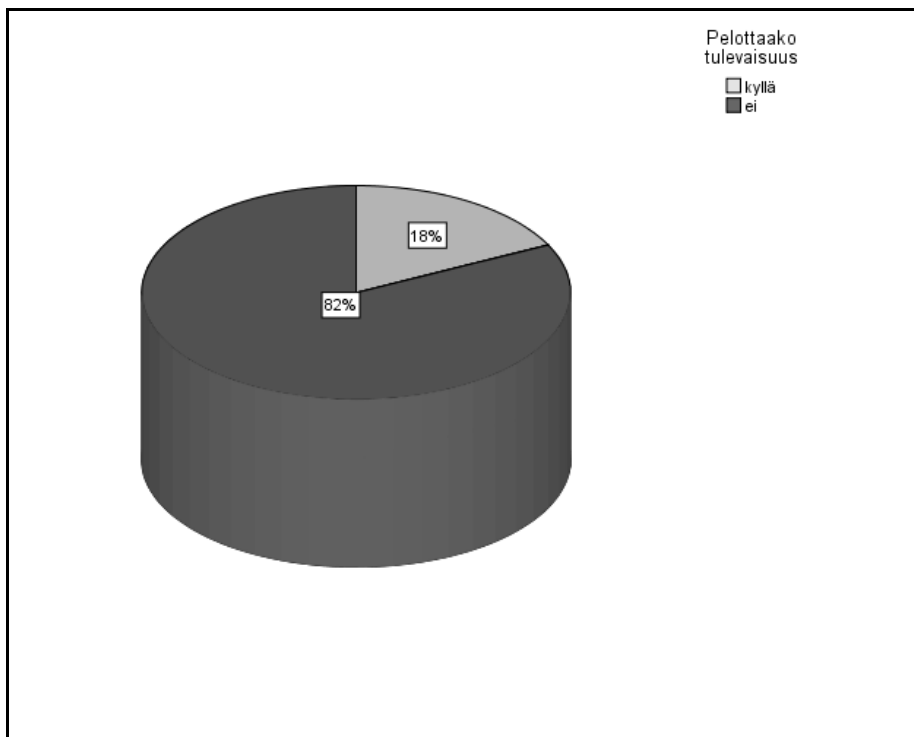
Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä koulussa olemisen mukavuudesta sukupuolen mukaan, tytöissä on poikiin verrattuna enemmän niitä, joiden mielestä koulussa on mukavaa.

Mielipide koulussa olemisen mukavuudesta iän mukaan

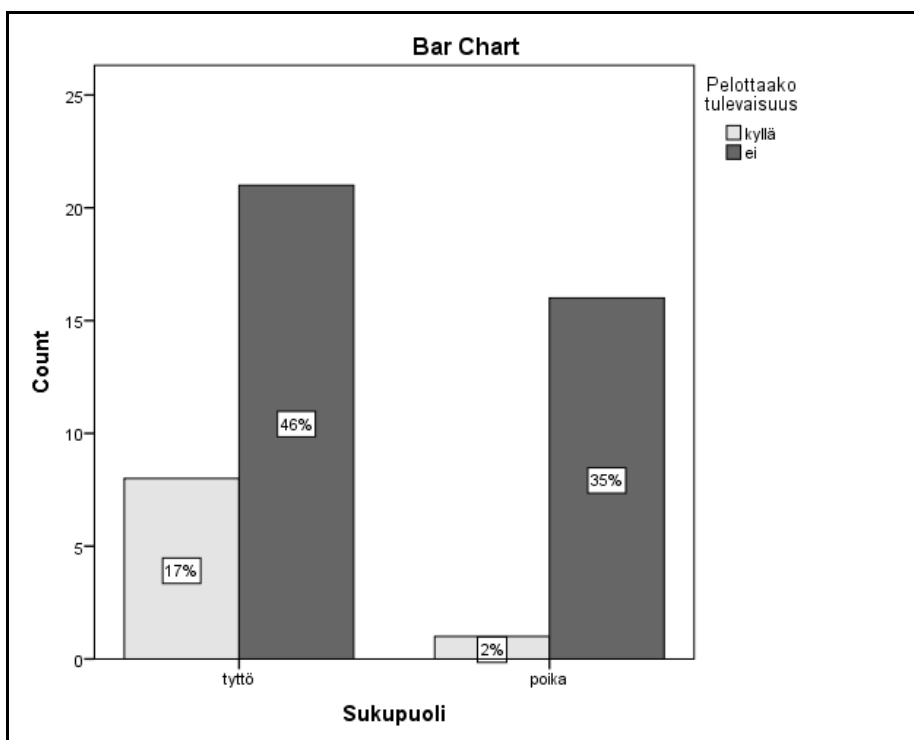
Tarkasteltaessa vastaajien mielipidettä koulussa olemisen mukavuudesta iän mukaan, todettiin yläasteelle tulemisen oleva yksi vaihe elämää, jolloin koulussa ei ole niin mukavaa. Sen jälkeen koulu muuttuu selkeästi erittäin mukavaksi ja taas mentäessä kohti yläasteen loppua, ei koulussa olo tunnu enää niin mukavalta.

Tulevaisuuden pelottavuus

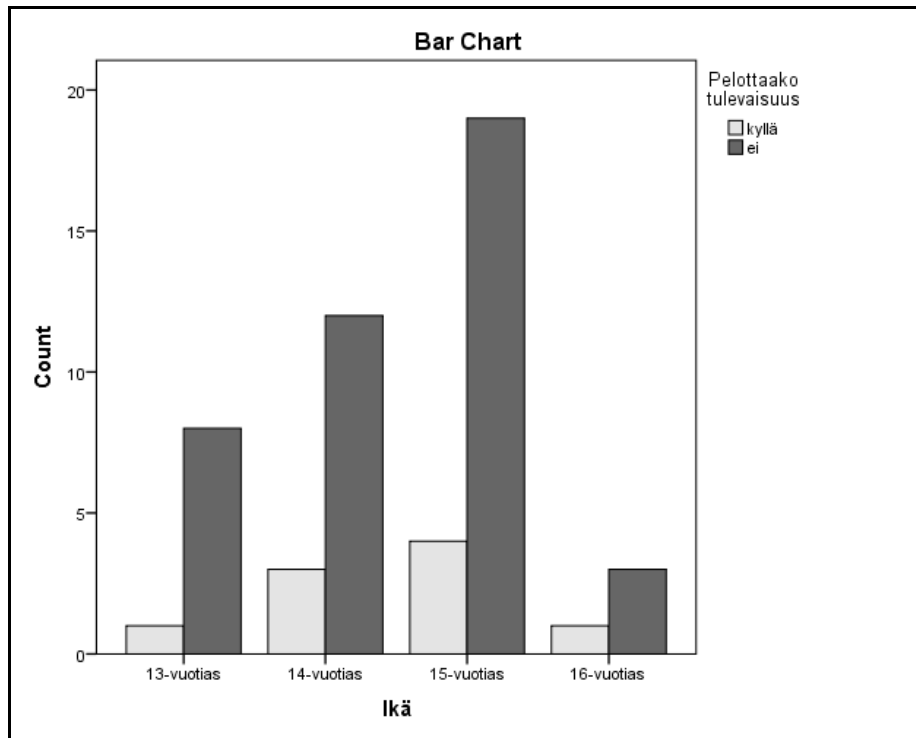
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta tulevaisuuden pelottavuudesta, 82 % vastaajista ei pelännyt tulevaisuutta.

Tulevaisuuden pelottavuus sukupuolen mukaan

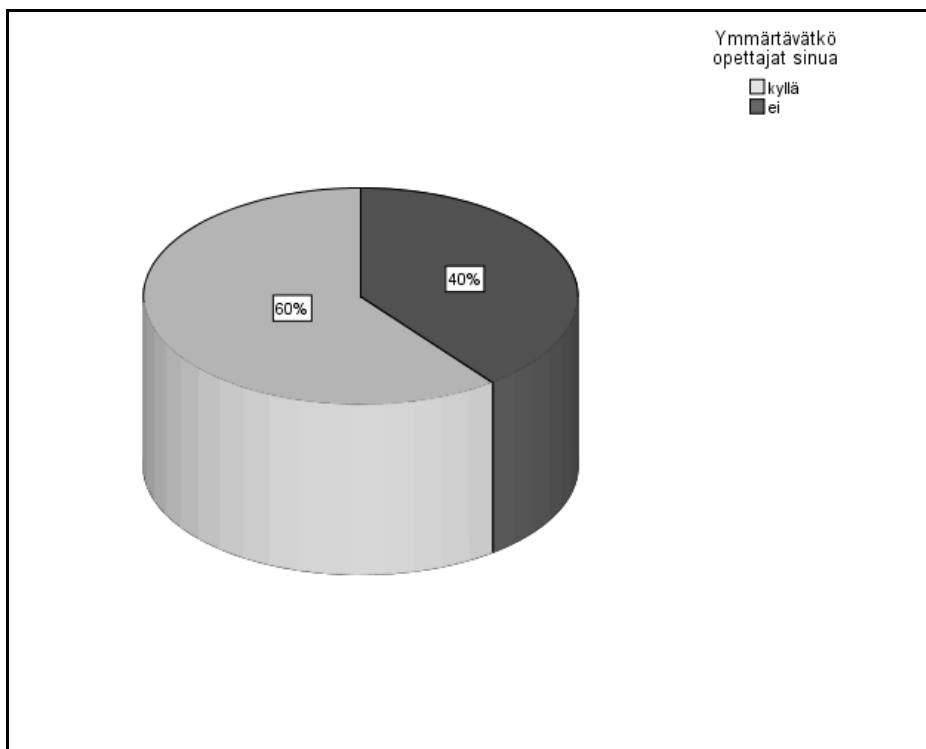
Tarkasteltaessa tulevaisuuden pelottavuutta sukupuolen mukaan, pojissa ei ollut niin paljon tulevaisuuden pelkoa kuin tytöissä.

Tulevaisuuden pelottavuus iän mukaan

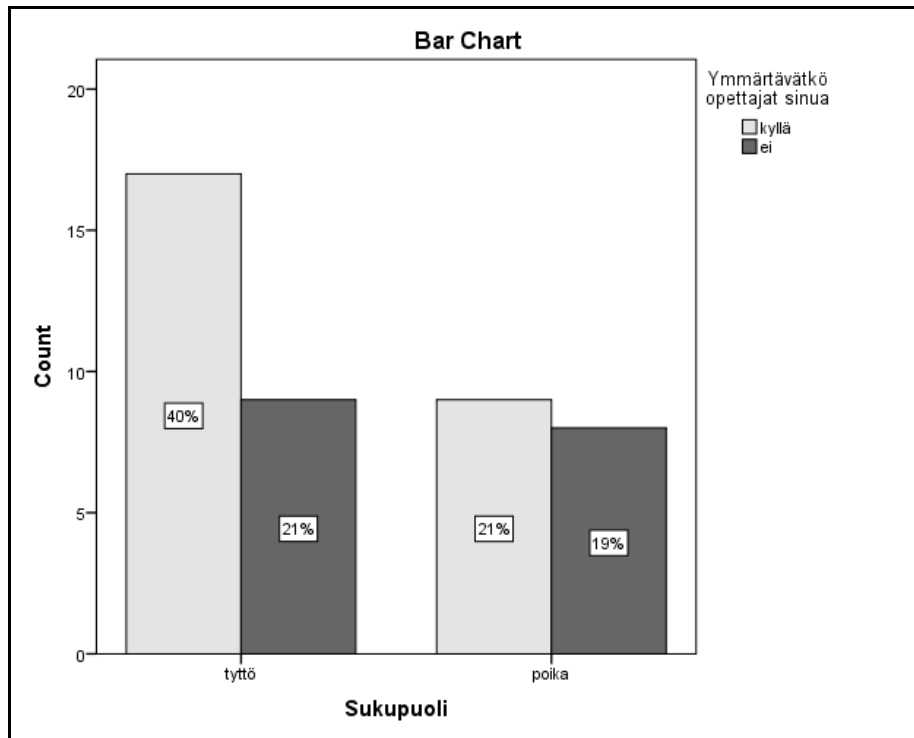
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tulevaisuuden pelkoa iän mukaan, niissä havaittiin samankaltaisuutta toisiinsa verrattuna.

Opettajien ymmärtäväisyys

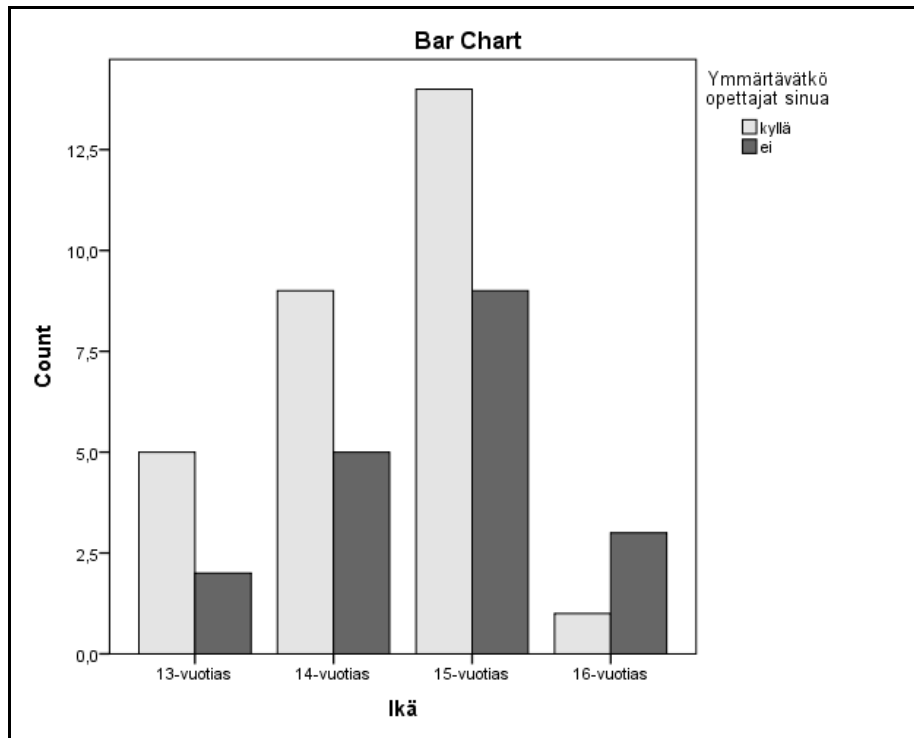
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta siitä, ymmärtävätkö opettajat häntä, 40 % oli sitä mieltä että ei.

Mielipide opettajien ymmärtävyydestä oppilasta kohtaan vastaajan sukupuolen mukaan

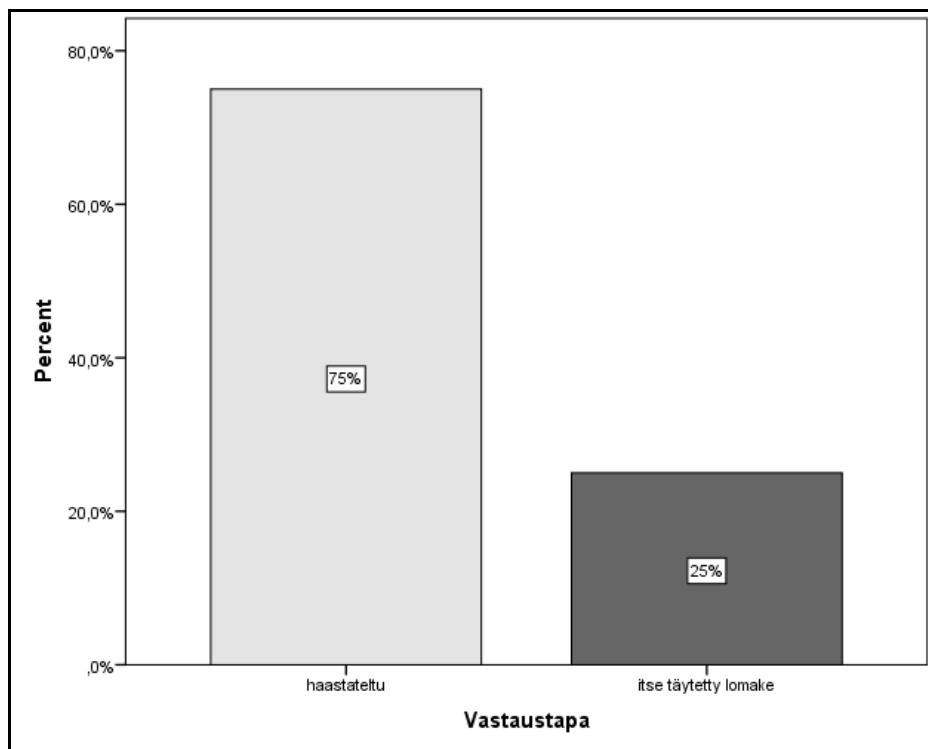
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta sukupuolen mukaan siitä, ymmärtävätkö opettajat häntä, tytöistä suurempi osa tuntee opettajien ymmärtävän. Pojissa vastaukset jakoutuivat lähes yhtä suuriin osiin.

Mielipide opettajien ymmärtävyydestä oppilasta kohtaan vastaajan iän mukaan

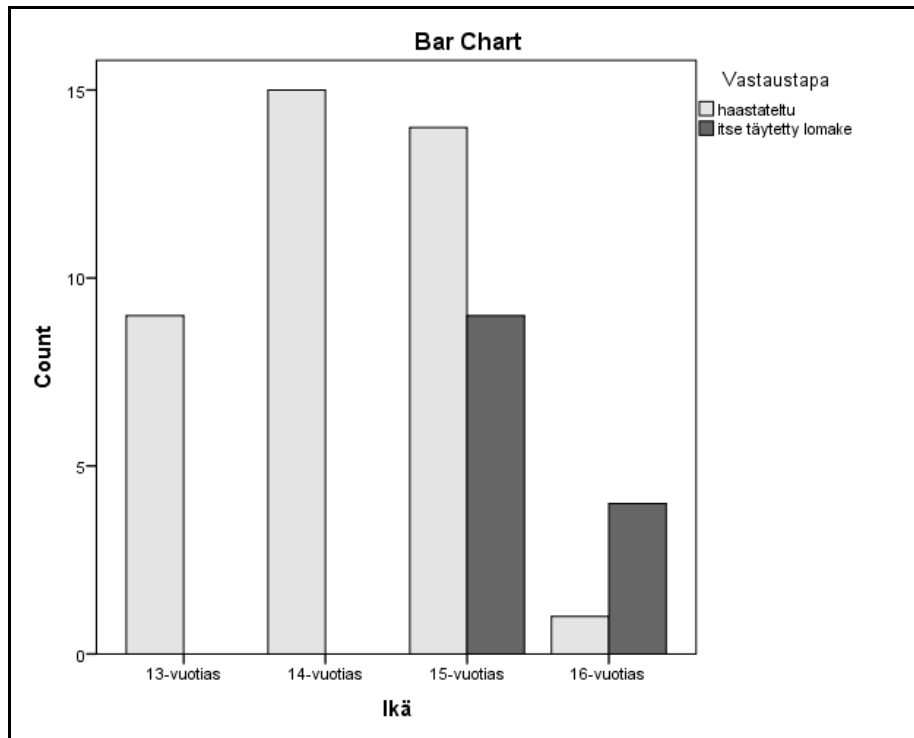
Tarkasteltaessa yläasteikäisten vastaajien tunnetta iän mukaan siitä, ymmärtävätkö opettajat häntä, vasta yläasteen loppuvaiheessa tulee voimakkaammin tunne siitä, ettei häntä ymmärretä.

Vastaustapa

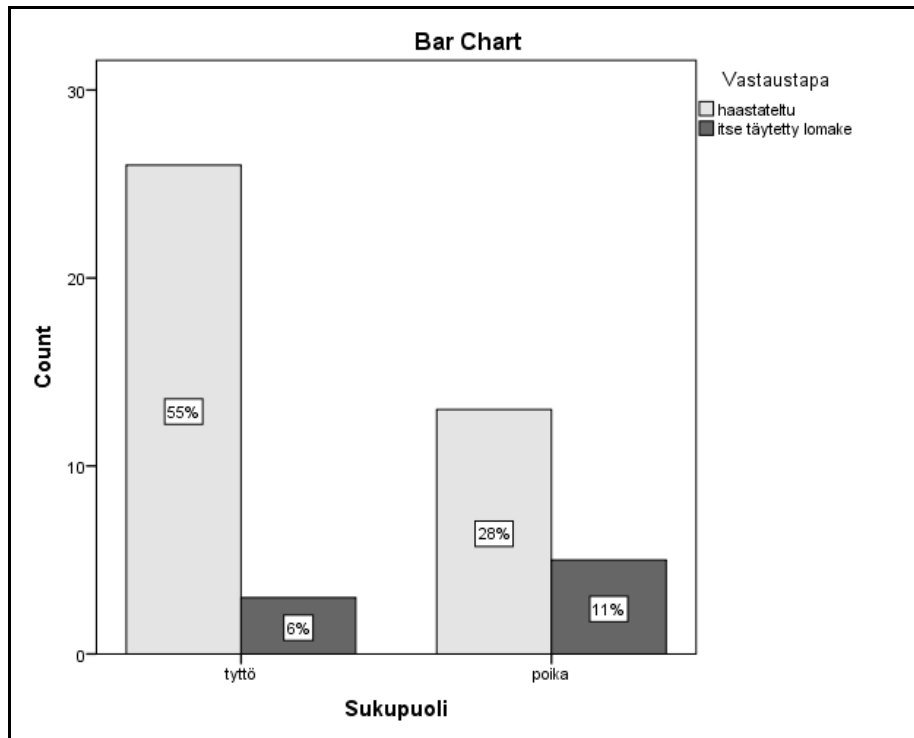
Tarkasteltaessa kyselyyn vastanneiden vastaustapaa, vastaajista 75 % vastasi henkilökohtaisesti haastattelijalle ja vain viidesosa halusi täyttää itsenäisesti lomakkeen.

Vastaustapa iän mukaan

Tarkasteltaessa iän merkitystä vastaustapaan, todettiin itseohjautuvuuden lisääntyvän iän myötä.

Vastaustapa sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa vastaustapaa sukupuolen mukaan, todettiin tyttöjen hakeutuvan poikia herkemmin kontaktiin haastattelijan kanssa.